

როტაციი 2024

საქართველოს მთავრობა რთველი სუბსიდირებას წელსაც ახორციელებს, რაც 20 ათასზე მეტ მევენახეს მოსავლის რეალიზაციის საშუალებას, ხოლო რთველში ჩართულ 500-მდე კომპანიას ყურძნის შეუფერხებლად შესყიდვა-გადამუშავების შესაძლებლობას მისცემს.

სახელმწიფო სუბსიდიას მიიღებს ყველა ის კომპანია, რომელიც 2024 წლის რთველის განმავლობაში შეიძენს და გადამუშავებს კახეთის რეგიონში მოწვეულ არანაკლებ 100 ტონა რქაწითელის ვიშის ყურძენს და 1 კგ ყურძენში ჩამბარებულ არანაკლებ 1.00 ლარს გადაუხდის. კახეთის რეგიონში, კომპანიებზე გასაცემი სუბსიდია 1კგ რქაწითელზე 0.20 ლარს შეადგენს.

ქალაქ თელავში რთველის საკოორდინაციო შტაბი და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელი ხაზი (1501) 24 საათიანი რეჟიმში მუშაობს.

ბიოსაფრთხე

ნანა მინაშვილი - მცენარეული მემკვიდრეობის და საკვებნარჩობის კვლევის დეპარტამენტის უფროსი საინფორმაციო მედიაციის მენეჯერი

31 ივლისი რეინჯერის მსოფლიო დღეა

გარემოს დაცვა 83 10-12

გადაწყვეტილი ფინანსები ნადირობის სეზონი 2024 წლის 24 აპრილიდან გაიხსნა

- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ნადირობის სეზონზე კონტროლს ამკაცრებს
- ქარბორბალა საქართველოში
- გარემოს ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლებმა საინფორმაციო გეოლოგიური ბიულეტენი „საქართველოში 2023 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2024 წლისთვის“ რვა სამხარეო ადმინისტრაციულ ერთეულში წარადგინეს
- ტყის ინვენტარიზაცია ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში
- საკემპინგო და საპიკნიკ ადგილები ადიგენის მუნიციპალიტეტში
- დასუფთავების აქცია ბორჯომის პლატოს ტერიტორიაზე

ახალი ამბები 83 2-5

ოთარ შამუგია: „შვეიცარიული კომპანიის მიერ თანამედროვე მეთოდებით და მიდგომებით ჩატარებული კვლევა მნიშვნელოვანია, რათა მყინვარებზე მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით სრულყოფილი ინფორმაცია გვექონდეს“

ნინო თანდილაშვილმა კლიმატის მწვანე ფონდის საბჭოს შეხვედრაში მიიღო მონაწილეობა

სოლომონ პავლიაშვილი და პაპუნა მარგველიძე სოფელ ცანაში არსებულ ეკოლოგიურ ვითარებას გაეცნენ

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია ლურჯი მოცვის მწარმოებელთა ასოციაციის წარმომადგენლებს და ევროპულ ექსპორტიორებს შეხვდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე: „შარშანდელთან შედარებით, ხორბლის საპექტარო მოსავლიანობა და ხარისხობრივი მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად გაზრდილია“

საირიგაციო სისტემების პროექტირების კუთხით, კორეულ კომპანიასთან, 12 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ხელშეკრულება გაფორმდა

ქართული ღვინო 83 6

ქართული ღვინის ექსპორტის მნიშვნელოვანი ზრდა ევროპის ქვეყნებსა და აშშ-ში

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები სეულში, გამოფენაში „Seoul International Wine and Spirits Expo 2024“ მონაწილეობდნენ

ქართული ღვინის მასშტაბურ ფესტივალს პოლონეთის ქალაქ კრაკოვმა უმასპინძლა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ბერლინში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

ხარისხის ნიშნები 83 7

საარსის ნიშნით ნიშნავი პროდუქტები

წარმატების ისტორიები 83 8-9

სამაგივრა მეთოდი სოფელ ქვედასოში

კომპანია „აგრო იმპაქსი“ საირიგაციო მანქანების მოწოდებით

„შედეგითი აგროკარდის“ საშუალებით სანარგო ნარგავების გაზარდა

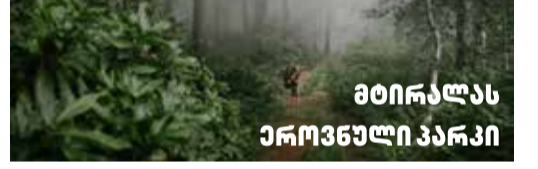
სამაგივრა მეთოდი ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, ქვეყანაში მათი რეალიზაციის მიზნით ფართობი 3.5-ჯერ გაიზარდა

სადრენაჟი სისტემის აღდგენითი სამუშაოები ქობულეთის მუნიციპალიტეტში

ბიოსაფრთხე

ნარჩუნებული - მცენარეული მემკვიდრეობის და საკვებნარჩობის კვლევის დეპარტამენტის უფროსი საინფორმაციო მედიაციის მენეჯერი

დაცული ტერიტორიები 83 13

აბრეშქვა 83 14

სამემოდგომო თავთავიანების თესვისათვის ნიადაგის მომზადება

სურსათის მრეწველობის სააგენტო 83 15

სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრები HoReCa სექტორის წარმომადგენლებთან გაიმართა

სუდანის ჯგუფის საღებავებზე გამოკვლეულ სურსათის ნიმუშებში დარღვევა არ გამოვლინდა

მიმდინარე წელს პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ფალსიფიკაციის ფაქტები არ გამოვლენილა

სურსათის ეროვნული სააგენტო შავიზღვისპირა კურორტებზე საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს ამოწმებს

აგვისტოდან აშშ-ში ძაღლების გაყვანასთან დაკავშირებით ახალი წესები ამოქმედდა

ბიომრავალფეროვნება 83 16

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

ფრინველთა ნარჩობა

ვიწროპირა

ვიწროპირა

მთავრობის სდომბა

2024 წლის რთველის მხარდასაჭერად, სუბსიდირების სახელმწიფო პროგრამა განხორციელდება

უკანონო ტყისარგებლობაზე სანქციები მკაცრდება

საქართველოს მთავრობის სდომბაზე, მეფუტკრეობის მხარდაჭერის ახალი პროგრამა დამტკიცდა

როტაციი 2024

თელავში რთველის საკოორდინაციო შტაბი გაიხსნა

ოთარ შამუგია: „შვიცარული კომპანიის მიერ თანამედროვე მეთოდებით და მიდგომებით ჩატარებული კვლევა მნიშვნელოვანია, რათა მყინვარებზე მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით სრულყოფილი ინფორმაცია გავრცელდეს“

მსოფლიოში ერთ-ერთი წამყვანი საერთაშორისო საკონსულტაციო შვეიცარიული კომპანიის „GEOTEST AG“ ექსპერტმა დანიელ ტობლერმა საქართველოში სამუშაო ვიზიტი დაასრულა და შედეგები გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრ ოთარ შამუგიასთან გამართულ შეხვედრაზე შეაჯამა.

მინისტრმა საერთაშორისო საკონსულტაციო შვეიცარიული კომპანიის წარმომადგენელს მადლობა გადაუხადა, როგორც ქვეყნის მასშტაბით 22 მყინვარულ ხეობის შესწავლის მიმდინარე სამუშაოებისთვის, ასევე შოვის სტიქიის დროს ჩატარებული კვლევისთვის. ოთარ შამუგიამ აღნიშნა, რომ შვეიცარიულ მხარესთან მომავალშიც აქტიური თანამშრომლობა გაგრძელდება.

„კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ნეგატიური პროცესები, მათ შორის მყინვარების დნობიდან მომდინარე საფრთხეები დღეს საქართველოსთვის, ისევე როგორც მთელი მსოფლიოსთვის, გამოწვევაა. სწორედ ამიტომ, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო აგრძელებს თანამშრომლობას მსოფლიოში ერთ-ერთ მონიწივე შვეიცარიულ ექსპერტებთან, რომლებიც საქართველოში არსებული მყინვარების კვლევას ახორციელებენ. კვლევა თანამედროვე მეთოდებით და მიდგომებით მიმდინარეობს, რათა მყინვარებზე მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით სრულყოფილი ინფორმაცია გვექმნება. ხაზგასმით მინდა აღვნიშნო, რომ ნებისმიერი ღონისძიება, ეს იქნება მონიტორინგი, ადრეული გაფრთხილების სისტემა, განგაშის სისტემა თუ სხვა, უნდა ეფუძნებოდეს დეტალურ, სამეცნიერო კვლევებს. სწორედ კვლევების შედეგად მიღებულ დასკვნებზე დაყრდნობით განხორციელდება კონკრეტული ლოკაციებზე კონკრეტული ღონისძიებები. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ამ პროცესში მალაქვალადიციური ექსპერტები არიან ჩართულები და აღნიშნულ სამუშაოებს მათთან ერთად ვახორციელებთ“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ვიზიტის ფარგლებში, დანიელ ტობლერმა სააგენტოს სპეციალისტებთან და დამოუკიდებელ ექსპერტებთან ერთად კავკასიონის ქედის სამხრეთ კალთებზე არსებული მყინვარული ხეობები ვერტმფრენიდან დაათვალიერა.

ექსპერტის მიერ, ადგილზე განხორციელებული აეროგადაღებების საფუძველზე მოხდება პოტენციური საფრთხეების დეტალური გაანალიზება და არსებულ სატელიტურ მასალასთან დადარება, ასევე,

კვლევის შედეგად გამოვლენილ ცხელ წერტილებში მონიტორინგის სისტემების დანერგვის შესახებ სამომავლო აქტივობების დაგეგმვა.

შეხვედრაზე, კომპანია „გეოგრაფიკის“ ხელმძღვანელმა გიორგი გოცირიძემ საზი გაუსვა არსებული პროცესის ხანგრძლივობას და აღნიშნა, რომ მიმდინარე კვლევის ფარგლებში შეფასდა სრულად კავკასიონის სამხრეთ ფერდობი.

„შოვი, დედოფრაკი, ლელხორი - ჩვენ მივიღოთ, ვარკვევით, ვპოულობთ სხვადასხვა ფაქტორს უკვე მომხდარი სტიქიის შემდეგ, თუმცა საერთო სურათი აქამდე მთელ კავკასიონზე არ ვიცოდით. ამ პროექტმა ეს საერთო სურათი გამოავლინა. გაკეთებულმა რუკამ დაგვანახა, რამდენად მეტი შრომა არის კიდევ გასანევი მომავალში. აი ამ საერთო სურათის ფონზე, აქტიური წერტილების გამოვლენის ფონზე უკვე დაგეგმვადია უკეთესად მონიტორინგის, შეტყობინების, გაფრთხილების და სხვადასხვა სისტემა და, რაც ყველაზე მთავარია, რესურსები, იმიტომ რომ არასდროს არცერთ ქვეყანას არ ყოფნის კონკრეტული საფრთხეებისთვის და რისკების მართვისთვის თანხა“, - განაცხადა გიორგი გოცირიძემ

საერთაშორისო საკონსულტაციო შვეიცარიული კომპანიის „GEOTEST AG“ ექსპერტმა დანიელ ტობლერმა განასახორციელებელ აქტივობებზე გაამახვილა ყურადღება.

„ჩვენ გვაქვს მიმდინარე პროცესებისა და ლოკაციების შესახებ ინფორმაცია. ვიცით, ვინ და საიდან უნდა დანიშნოს. ამის შემდეგ გვეცოდინება ცხელი წერტილები და ყველაზე კრიტიკული ადგილები. რაც შეეხება ნაბიჯებს, პირველი ნაბიჯი მოიცავს კრიტიკული სფეროების საფუძვლიან შემოწმებას, პოტენციური სცენარების იდენტიფიცირებას, ადგილზე პროცესებში აქტიურ ჩართულობას და შემდეგ ამ სცენარების შესასწავლად და მოსამზადებლად სიმულაციების განსაზღვრას. ამ აქტივობებზე დაყრდნობით, უნდა შეიქმნას მონიტორინგის სისტემა, მოხდეს საფრთხის მართვის პრაქტიკასთან ინტეგრირება და მკაფიოდ განისაზღვროს საფრთხეების მართვის გეგმა. ეს ნაილებს ერთ შეიძლება ორ წელს, ჩვენ გვაქვს ადგილები შვეიცარიაში, რომლის დეტალურ შეფასებას სამი წელიც კი დასჭირდა“, - განაცხადა დანიელ ტობლერმა.

პროცესის ხანგრძლივობაზე საუბრისას მან ასევე აღნიშნა, რომ შვეიცარიაში კვლავ არის ისეთი რისკის ზონები, სადაც მოსახლეობა ცხოვრობს და ძალიან რთულია პროცესის გააქტიურებისას მოკლე დროში მოქმედება, ვინაიდან ასეთ შემთხვევებში გაფრთხილების სისტემები ნაკლებად ეფექტიანია.

აღსანიშნავია, რომ კომპანიასთან „GEOTEST AG“ გარემოს ეროვნულმა სააგენტომ ხელშეკრულება მიმდინარე წელს გააფორმა, რომლის ფარგლებშიც, ქვეყნის მასშტაბით 22 მყინვარულ ხეობაში განხორციელდება კვლევები, მომდევნო 2 თვის განმავლობაში მოხდება კონკრეტული, პოტენციური

გლაციალური საფრთხისა და მასთან არსებული ცხელი წერტილის იდენტიფიცირება, რომლის შემდეგაც, შვეიცარიული საერთაშორისო საკონსულტაციო კომპანია მოამზადებს შესაბამის რეკომენდაციებს და სააგენტოს საბოლოო დოკუმენტს წარუდგენს.

სამინისტროში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე ნინო თანდილაშვილი, გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსი ვასილ გედევანიშვილი და გარემოს ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

შეხვედრაზე მინისტრმა სახელმწიფო ხელშეწყობ პრोगრამებზე ისაუბრა და ყურადღება პროგრამაზე „დანერგე მომავალი“ გაამახვილა.

„წელს, ლურჯი მოცვის რეკორდული რაოდენობის, 26 მილიონი დოლარის ექსპორტი განხორციელდა ქვეყნიდან. ჩვენ პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, დაახლოებით 2700 ჰა მოცვის ბალის გაშენებას შევუწყვეთ ხელი და ყოველწლიურად, ამ ბალებიდან მოსავლის მზარდ რაოდენობას ველოდებით. მომავალ წლებში, მოსალოდნელია დაახლოებით 20-25 000 ტონა მოსავლის მიღება. პარალელურად, მნიშვნელოვანია მიღებული პროდუქციის სხვადასხვა ბაზარზე დივერსიფიცირებულად რეალიზაციაში ხელშეწყობა. წელს, 500 ტონა ქართული ლურჯი მოცვი ექსპორტირდა ევროკავშირის ბაზარზე. ჩვენ გვინდა შედეგების გაუმჯობესება. შესაბამისად, სექტორს მომავალშიც

მაქსიმალურად დავეხმარებით“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

„შემიძლია თავისუფლად გითხრა, რომ მოცვის დაბინავების სუბონმა წარმატებით ჩაიარა. სრულად გამართული იყო ლოგისტიკური მომსახურება. გამონკვევები პრაქტიკულად არ ყოფილა. ჩვენ გვსურს, პირადად გაგიზიაროთ, იმ პოზიტიური გამოხმაურების შესახებ, რაც ქართული მოცვის ევროკავშირის ბაზარზე შეტანამ გამოიწვია. ქართველმა ფერმერებმა არაჩვეულებრივად იმუშავეს. ვფიქრობთ, რომ ქართულ ლურჯ მოცვის წარმოების დიდი პოტენციალი გააჩნია“, - განაცხადა აჰმედ აქტაშმა, ექსპორტიორმა, კომპანიის „Wonderland Farmers“ დამფუძნებელმა.

შეხვედრაზე საუბარი შეეხო ლურჯი მოცვის გადაშენებისა და წვეთის წარმოების ხელშეწყობის, ასევე, შეფუთვის მიმართულებით სახელმწიფო მხარდაჭერის მნიშვნელობის საკითხებს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძე და შესაბამისი სამსახურის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია ლურჯი მოცვის მხარდაჭერა და ახალი პროდუქტების წარმოების შესახებ

შეხვედრაზე მხარეებმა ლურჯი მოცვის დაბინავების, სუბონის მიმდინარეობის, განხორციელებული ექსპორტის მნიშვნელობის საკითხები და კულტურის წარმოების ზრდის შესაძლებლობები განიხილეს.

მთავრობის სხდომა

მთავრობის გადაწყვეტილებით, 2024 წლის რთველის მხარდასაჭერად, სუბსიდირების სახელმწიფო პროგრამა განხორციელდება

„ჩვენი მიზანია, სრულად დაბინავდეს მოსავალი და მევენახეებმა შეუფერხებლად შეძლონ ყურძნის რეალიზაცია, ხოლო ღვინის ინდუსტრიამ გააგრძელოს სტაბილური განვითარება“ - ამის შესახებ, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგია დღეს მთავრობის სხდომის დასრულების შემდეგ განაცხადა.

მთავრობის გადაწყვეტილებით, რთველი 2024-ის ფარგლებში, სახელმწიფო სუბსიდიის მიღებს ის კომპანია, რომელიც 2024 წლის რთველის განმავლობაში შეიძენს და გადაამუშავებს კახეთის რეგიონში მონეულ არანაკლებ 100 ტონა რქანი თელის ჯიშის ყურძენს და შესყიდული 1 კგ. ყურძნის სანაცვლოდ, ჩამბარებულ მევენახეს გადაუხდის არანაკლებ 1.00 ლარს. კახეთის რეგიონში, მევენახის მიერ მონეული ყურძნის შესყიდვის სანაცვლოდ, კომპანიებზე გასაცემი სუბსიდია შეადგენს 0,20 ლარს; მინისტრმა წარმატებები უსურვა მევენახეებს და ღვინის მწარმოებლებს. მისი ინფორმაციით, 2024 წელს ყურძნის საპროგნოზო მოსავალი 300 ათას ტონას აღწევს.

„ჩვენ 10 წელზე მეტია აქტიურად ვებმარებით მევენახეობა-მელვინეობის დარგის განვითარებას და არაერთ პროგრამას ვახორციელებთ ამ მიმართულებით, რაზეც დეტალურად ისაუბრა პრემიერ-მინისტრმა. ამ პერიოდში 5-ჯერ არის გაზრდილი გადამამუშავებელი ყურძნის რაოდენობა და 4-ჯერ არის გაზრდილი ექსპორტი. 2023 წელს ღვინისა და სპირტიანი სასმელების ექსპორტმა 455 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც არის რეკორდული მაჩვენებელი. 43-დან 66 -მდეა გაზრდილი საექსპორტო ქვეყნების გეოგრაფია; ბოლო წლებში, ყოველწლიურად

მევენახეები 300 მლნ ლარამდე შემოსავალს იღებენ ყურძნის რეალიზაციიდან და ვფიქრობთ, რომ წელს ეს შემოსავალი კიდევ უფრო მაღალი იქნება. რა თქმა უნდა, ეს ყოველივე არის სახელმწიფოს და კერძო სექტორის აქტიური თანამშრომლობის და ჩვენი მხრიდან მხარდაჭერი პროგრამების განხორციელების შედეგი. დარგის მხარდაჭერას ვაგრძელებთ“, - აღნიშნა ოთარ შამუგია.

ოთარ შამუგია : „ხე-ტყის უკანონო მოპოვება რჩება გამომწვევად, აქედან გამომდინარე მომზადდა ეს საკანონმდებლო ცვლილებები“

უკანონო ტყითსარგებლობაზე სანქციები მკაცრდება. აღნიშნულ საკითხზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგია, მთავრობის სხდომის დასრულების შემდეგ მედიასთან ისაუბრა და აღნიშნა, რომ სამინისტროს მიერ მომზადებული სისხლის სამართლისა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებში ცვლილებების მიზანი, ხე-ტყის უკანონო სარგებლობასთან დაკავშირებით არსებული პასუხისმგებლობის ზომების გამკაცრებაა.

„პრემიერ-მინისტრის დავალებით მოვამზადეთ კანონპროექტი სისხლის სამართლისა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებში ცვლილებების შესახებ, რომელიც პრევენციის მიზნით, ხე-ტყის უკანონო სარგებლობასთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობის გამკაცრებას ითვალისწინებს. პირველ რიგში უნდა აღვნიშნო, რომ ჩვენ სატყეო

სექტორში კომპლექსური რეფორმა დაიწყო, რომლის საფუძველიც იყო ახალი ტყის კოდექსის მიღება. დღეს 54-მდე საქმიანი ეზო ფუნქციონირებს სატყეო სააგენტოში, რომელიც უზრუნველყოფს სხვადასხვა კატეგორიის მერქნული რესურსის მოსახლეობისთვის მიწოდებას. პირველად, დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში, ჩვენ დავასრულეთ ტყის ეროვნული აღრიცხვა. ძალიან აქტიურად მიმდინარეობს ტყის აღდგენისა და გამკაცრების ღონისძიებები. 4 ათას ჰექტარზე მეტი ფართობია უკვე მოცული და პროცესი მომდევნო წლებშიც გეგმის მიხედვით გაგრძელდება. ასევე, მნიშვნელოვნად გაძლიერდა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისა და ეროვნული სატყეო სააგენტოს შესაძლებლობები. თუმცა, ხე-ტყის უკანონო მოპოვება მაინც რჩება გამომწვევად. აქედან გამომდინარე მომზადდა ეს საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც პასუხისმგებლობის გამკაცრებას ითვალისწინებს ისეთი მიმართულებებით, როგორცაა დიდი ოდენობით ხე-ტყის უკანონო მოპოვება, სახერხი საამქროს რეგისტრაციის მოთხოვნის დარღვევა, სახერხი საამქროს ტერიტორიაზე არამარკირებული ხე-ტყის აღმოჩენა და ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება. ჩვენი მიზანი არის უკანონო ტყითსარგებლობის პრევენცია და ვფიქრობთ, ეს კანონპროექტი ამახსნის ხელს შეუწყობს. როგორც პრემიერმა განაცხადა,

კანონპროექტი გადაეგზავნება პარლამენტს და პარლამენტის მხარდაჭერის იმედი გვაქვს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ.

ოთარ შამუგია: „ახალი პროგრამით მეფუტკრე ფერმერებს ექნებათ საშუალება მიიღონ დაფინანსება და განაახლონ თავიანთი ინვენტარი, რათა ხარისხიანი და მეტი პროდუქცია აწარმოონ“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ, მთავრობის სხდომის დასრულების შემდეგ, მედიის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრაზე საქართველოს მთავრობის სხდომაზე დამტკიცებული, მეფუტკრეობის მხარდაჭერის ახალი პროგრამის შესახებ ისაუბრა.

„ჩვენ დღეს მთავრობას წარუდგინეთ ახალი პროგრამის დაწყების შესახებ განკარგულების პროექტი. ეს შეეხება მეფუტკრე ფერმერების მხარდაჭერას. პროგრამის თანახმად მეფუტკრეები ინვენტარის განახლებას შეძლებენ, ჩვენ მოვახდენთ 50% -იან საგრანტო თანადაფინანსებას, სკების შესყიდვის ნაწილში. მათ ექნებათ საშუალება, რომ განაახლონ თავიანთი სკები და ასევე, შეიძინონ 50 %-ით მეტი რაოდენობა იმასთან შედარებით, რაც დღეს ჰყავთ. ჩვენ მეფუტკრე ფერმერებს ვაძლევთ საშუალებას, რომ გაზარდონ წარმოება. წლების განმავლობაში ძალიან მნიშვნელოვანი ღონისძიებები გავატარეთ, რის შედეგად შესაძლებელი გახდა სრულიად შეუფერხებლად თავლის ექსპორტი სხვადასხვა რეგიონის ქვეყნებში და ევროკავშირის ბაზარზე. ეს მიღწეულ იქნა იმ რეფორმებით, ასევე ლაბორატორიის შესაძლებლობის გაძლიერებით, რაც წლების განმავლობაში ქვეყანაში განხორციელდა. ძალიან მნიშვნელოვანია, ამ ნაწილშიც ფერმერებს შეუწყობთ ხელი, რომ მათ შეძლონ თავიანთი სკების განახლება. კოოპერატივების მიმართულებით ჩვენ წლებია უკვე ამ პროგრამას ვახორციელებთ, ვებმარებით სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს, რომლებიც თავლს აწარმოებენ. ამ შემთხვევაში ეს შეეხება როგორც ფიზიკურ პირებს, ასევე იურიდიულ პირებს. მათ პროგრამით გათვალისწინებული პირობებით ექნებათ საშუალება მიიღონ დაფინანსება და განაახლონ თავიანთი ინვენტარი, სკები, რათა ხარისხიანი და მეტი პროდუქცია აწარმოონ“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

შტაბის გახსნას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე, კახეთის რეგიონში სახელმწიფო რწმუნებული გიორგი ალადაშვილი, რეგიონის მაჟორიტარი დეპუტატები გელა სამხარაული და ირაკლი ქადაგიშვილი, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ოთარ შამუგია ყურძნის მისაღებად საწარმოების მზადყოფნას კახეთში გაეცნო

2024 წელს, ყურძნის საპროგნოზო მოსავალი რეკორდულია და დაახლოებით 300 ათასი ტონას შეადგენს. დღეის მდგომარეობით, ქვეყნის მასშტაბით რეგისტრირებული კომპანიების, საშუალო და მცირე მარნების რაოდენობა 3000-ს აღწევს, საიდანაც 500-ზე მეტი საწარმო ყურძნის მიღების პროცესში ჩაერთვება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ყვარლის მუნიციპალიტეტში, სოფელ შილდაში „მელვინეობა ჯობავაში“ იმყოფებოდა. საწარმოს დირექტორის, ბესიკ ჯობავას განცხადებით, 2024 წლის რთველის პერიოდში, საკუთარი ვენახებიდან მიღებულ მოსავალთან ერთად, მევენახე ფერმერებისგან

300 ტონამდე ყურძენს შესყიდიან და გადაამუშავებენ.

„მელვინეობა ჯობავა“ ყვარლის მუნიციპალიტეტში, სოფელ შილდაში მდებარეობს და წელიწადში 1 200 000 ბოთლ ღვინოს აწარმოებს. საწარმო შედარებით აგრესიული პროგრამით სარგებლობს. სექტემბრიდან პირველი საექსპორტო პარტია ევროპის ქვეყნების მიმართულებით გაიგზავნება, ხოლო 2025 წლიდან საექსპორტო ქვეყნებს ისრაელი და ამერიკის შეერთებული შტატები დაემატება.

ოთარ შამუგიამ ყვარლის მუნიციპალიტეტის სოფელ შილდაში ეკატერინე მირინაშვილის ვენახი დაათვალიერა.

ეკატერინე მირინაშვილმა საფერავის ჯიშის ყურძენი 1 ჰექტარზე ფართობზე ხუთი წლის წინ სახელმწიფოს

მხარდაჭერით, საგრანტო დაფინანსებით გააშენა და მეორე მოსავალს წელს მიიღებს. გასული წლის მსგავსად, მევენახე ყურძენს წელსაც ღვინის საწარმოში ჩააბარებს, თუმცა, სამომავლოდ გეგმავს ღვინო თავად აწარმოოს და ექსპორტზე განახორციელოს.

ოთარ შამუგიამ იმ მხარდაჭერის მნიშვნელობაზე ისაუბრა, რამაც საქართველოში მევენახეობა-მელვინეობის დარგის განვითარებას შეუწყობს ხელი. აღნიშნა, რომ სახელმწიფოს მხარდაჭერა ხორციელდება როგორც წარმოების, ისე რეალიზაციის ეტაპზე. უკვე შექმნილია ვენახების კადასტრი; ყურძნის მიღება-ჩაბარება მევენახეობის კადასტრის ბაზაზე მიმდინარეობს.

აღსანიშნავია, რომ ვენახების კადასტრის ეროვნული პროგრამის მონაცემით, რომელიც 2014-2023 წლებში განხორციელდა, დღისათვის, 2012 წელთან შედარებით ვენახების ფართობი თითქმის გაორმაგებულია და ქვეყნის მევენახეობის რეგიონებში გაშენებულია 50 ათას ჰა-მდე ვენახი, აღრიცხულია 47 ათასზე მეტი მევენახის 170 ათასზე მეტი ნაკვეთი.

ნინო თანდილაშვილი კლიმატის მწვანე ფონდის საბჭოს მხვდელ რეგიონალურ მონაწილეობა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა კორეის რესპუბლიკის ქალაქ სონგდომში გამართულ კლიმატის მწვანე ფონდის საბჭოს რიგით 39-ე შეხვედრაში მიიღო მონაწილეობა.

შეხვედრაზე მინისტრის პირველმა მოადგილემ, კლიმატის მწვანე ფონდში მიმდინარე ცვლილებების უკეთ გაცნობისა და პროცესებში ეფექტიანად ჩართვის მიზნით, აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში საბჭოს მიერ რეგიონული დიალოგის ორგანიზების ეფექტიანობის შესახებ ისაუბრა და ყურადღება კლიმატის მწვანე საბჭოს ფინანსურ რესურსებთან ქვეყნების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მნიშვნელობაზე გაამახვილა.

„აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონი, ფონდიდან ფინანსური რესურსების მოზიდვის კუთხით, კვლავ ვერ ეწევა სხვა რეგიონებს, მიუხედავად იმისა, რომ კლიმატის ცვლილებებიდან გამომდინარე, რეგიონი მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე დგას. მზარდი ბუნებრივი კატასტროფების ფონზე კი, ეს გამოწვევები მეტად თვალსაჩინო ხდება. ამ ყველაფრის გათვალისწინებით, აუცილებელია კლიმატის მწვანე ფონდის დაფინანსებაზე რეგიონული ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება და პროექტებში, ქვეყნების ეფექტიანი ჩართულობა“, - განაცხადა ნინო თანდილაშვილმა.

შეხვედრაზე ასევე განიხილეს პროგრამების დაფინანსების, ფონდთან პარტნიორობისა და ხელმისაწვდომობის ასევე, ფონდის აკრედიტაციის

პროცესის გამარტივების საკითხები. მნიშვნელოვანია, რომ ნინო თანდილაშვილი კლიმატის მწვანე ფონდის საბჭოში, აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონს 2023 წლის იანვრიდან წარმოადგენს. მინისტრის პირველი მოადგილე ასევე საბჭოს აკრედიტაციის კომიტეტის თავმჯდომარეა. უნდა აღინიშნოს, რომ აკრედიტაციის კომიტეტი აქტიურად მუშაობს აკრედიტაციის პროცედურების გამარტივების საკითხებზე. გამარტივებული პროცედურები კი, ფონდიდან მოზიდული სახსრებით კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის მიმართულებით პროექტების განხორციელებას ემსახურება. აღსანიშნავია, რომ საბჭო რიგით 39-ე შეხვედრაზე მსოფლიოს მასშტაბით 1 მილიარდი დოლარის ღირებულების 17 ახალი პროექტი დაამტკიცა, რაც ხელს შეუწყობს კლიმატის ცვლილების შერბილების და ადაპტაციის ღონისძიებების განხორციელებას.

სოლომონ პავლიაშვილი და პაპუნა მარგველიძე სოფელ სანაში არსებულ ეკოლოგიურ ვითარებას გაეცნო

სოფელ სანაში, დარიშხანშემცველი ნარჩენების განთავსების ადგილებზე რთული ეკოლოგიური ვითარება გასული საუკუნიდან არსებობს, რომელიც 90-იან წლებში ამ ტერიტორიაზე სამთო-ქიმიური ქარხნების დახურვის შემდეგ წარმოიქმნა - დარიშხანშემცველი ნარჩენები ღია ცის ქვეშ, ყოველგვარი კონტროლის გარეშე დარჩა.

საქართველოს ხელისუფლებამ, ბოლო წლებში, აქტიურად დაიწყო აღნიშნულ პრობლემაზე მუშაობა. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კოორდინაციით ისტორიული მნიშვნელობის პროექტი დაიწყო.

მშენებლობა. მომავალ წელს კი დაიწყება სარკოფაგის მშენებლობა. ეს ყველაფერი აქ მაცხოვრებელი მოსახლეობის ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფს და ასევე ბუნებაზე ზემოქმედებას არასაზიანოს გახდის. აღსანიშნავია, რომ აქ გადის ქვემო სვანეთისა და ზემო სვანეთის დამაკავშირებელი გზა, ეს მარშრუტი ტურისტებისთვის ძალზედ მიმზიდველია, პროექტის დასრულების შემდეგ კი ამ ტერიტორიის ტურისტული პოტენციალი კიდევ უფრო გაიზრდება“, - განაცხადა სოლომონ პავლიაშვილმა.

რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის, პაპუნა მარგველიძის განცხადებით, საკითხის მოსაგვარებლად

პროცესი აქტიურ რეჟიმში მიმდინარეობს და გარკვეული ღონისძიებები უკვე ჩატარებულია. გასულ წელს განხორციელდა დაბინძურებული ტერიტორიების შეღებვის სამუშაოები, რითიც შეზღუდული იქნა სახიფათო ტერიტორიაზე ადამიანისა და ცხოველების დაშვება. ამავდროულად მიღებული იქნა გადაწყვეტილება, რის მიხედვითაც ლენტეხის მუნიციპალიტეტში არსებული დარიშხანშემცველი ნარჩენებით დაბინძურებული ტერიტორიები გაიწმინდება და აშენდება სპეციალური სამარხი. საქართველოს მთავრობის განკარგულებით, სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო განისაზღვრა ლენტეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ სანას ტერიტორიაზე დარიშხანშემცველი მანძის გადამუშავებით წარმოქმნილი ნარჩენების განთავსების ადგილების სისტემურ მართვასა და მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელ უწყებად.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულ პაპუნა მარგველიძესთან ერთად, სვანეთში, სოფელ სანაში არსებულ ეკოლოგიურ ვითარებას გაეცნო.

„30 წლის განმავლობაში ვერც ერთმა ხელისუფლებამ ვერ გადაწყვიტა და სწორედ ქართული ოცნების პირობებში ხდება ამ საკითხის მოგვარება. ამჟამად უკვე დაწყებულია ნაპირსამაგრი სამუშაოები და დამცავი კედლის

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე: „პარამდელთან შედარებით, ხორბლის საკვებად მოსავლიანობა და ხარისხობრივი მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად გაზარდილია“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძემ, ხორბლის მოსავლის აღების, დაბინავების და რეალიზაციის საკითხები ხორბლის მოსავლის დაბინავების მიმართულებით შექმნილი შტაბის წევრებთან და დარგობრივი ასოციაციების წარმომადგენლებთან შეხვედრაზე განიხილა. მინისტრის მოადგილემ ყურადღება საპეტარო მოსავლიანობის ზრდაზე გაამახვილა და აღნიშნა, რომ წელს, რაოდენობასთან ერთად, ხორბლის ხარისხიც მაღალია.

„სამინისტროს შესაბამის სამსახურებს მუდმივ რეჟიმში აქვთ კომუნიკაცია დარგის წარმომადგენლებთან და იღებენ დეტალურ ინფორმაციას როგორც ადგილობრივი, ასევე რეალობის მოსავლის შესახებ. წელს, შარშანდელთან შედარებით, ხორბლის საპეტარო მოსავლიანობა გაცილებით მაღალია, უკეთესია ხარისხიც და შესაბამისად, გასულ წელთან შედარებით, ფასიც მეტია. დღეის მდგომარეობით, კახეთში ხორბლის მოსავლის აღება სრულდება და პროცესი უკვე სხვა რეგიონებში გადაინაცვლებს. ჩვენ ვაგრძელებთ აქტიურ კომუნიკაციას ფერმერებთან და თუ, მათი მხრიდან იქნება მოთხოვნა, მზად ვართ, ჩვენი ტექნიკით, ჩავერთოთ მოსავლის აღების პროცესში. უნდა აღინიშნოს, რომ წელს ხორბლის აღების პროცესი ორგანიზებულად მიმდინარეობს და ვფიქრობ, წარმატებით დასრულდება“, - აღნიშნა თენგიზ ნასარიძემ.

შეხვედრისას ასოციაციის ხელმძღვანელმა, ლევან სილაგავამ ხორბლის მოსავლის აღების პროცესის მართვაზე გაამახვილა ყურადღება და აღნიშნა, რომ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის

სამინისტროს მიერ შექმნილი ხორბლის მოსავლის დაბინავების საკოორდინაციო შტაბმა პროცესის ორგანიზებულად წარმართვა და ფერმერებისთვის პროცედურების გამარტივება უზრუნველყო. შეხვედრაზე პურის მრეწველთა კავშირის თავმჯდომარემ, მალხაზ დოლიძემ პურ-პროდუქტების მიმართულებით ქვეყანაში სტაბილური სიტუაციის შენარჩუნებაზე ისაუბრა.

„გასულ წლებთან შედარებით, წელს სიტუაცია უკეთესია. ხორბლის მოსავალი, პეტარზე, საშუალოდ, 3.5 ტონა ფიქსირდება, რაც კარგი მაჩვენებელია. მნიშვნელოვანია, რომ რაოდენობასთან ერთად გაზარდილია ხარისხობრივი მაჩვენებლებიც და შესაბამისად, მაღალი ხარისხის ქართული ფქვილი გვექნება. ამ ყველაფრის გათვალისწინებით, ვფიქრობ, პურ-პროდუქტების მიმართულებით, ქვეყანაში სტაბილური სიტუაცია შენარჩუნდება“, - აღნიშნა მალხაზ დოლიძემ.

სამინისტროში გამართულ შეხვედრას ხორბლის მწარმოებელი ფერმერები, წისქვილკომბინატების და ხორბლის მოსავლის დაბინავების საკოორდინაციო შტაბის მუშაობაში ჩართული შესაბამისი სტრუქტურების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

საირიგაციო სისტემების პროექტირების კუთხით, კორეულ კომპანიასთან, 12 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ხელშეკრულება გაფორმდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ, მსოფლიო ბანკის პროექტის „საქართველოს მდგრადი სოფლის მეურნეობა, ირიგაცია და მინა“ ფარგლებში, სამხრეთ კორეულ კომპანიასთან „იოშინ საინჟინრო კორპორაცია“, საირიგაციო სისტემების პროექტირების მიმართულებით, 2 საერთაშორისო ხელშეკრულება გააფორმა.

ხელშეკრულებები ხელმოწერაზე; ეს მნიშვნელოვანი იმპულსი იქნება სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის კიდევ უფრო წარმატებულად წარმოებისთვის“, - აღნიშნა თენგიზ ნასარიძემ.

ხელშეკრულებები ტაშისკარის, ტირიფონის ზედა არხის, ზემო ალაზნის საირიგაციო სისტემების, შავლელეს მასივის სადრენაჟე სისტემის და ნარეკავის წყალსაცავის დეტალურ საინჟინრო პროექტის/დოკუმენტაციის მომზადებასა და საინჟინრო სამუშაოების ტექნიკურ ზედამხედველობას მოიცავს. ორივე ხელშეკრულების საერთო ღირებულება 11 936 845 აშშ დოლარს შეადგენს.

კომპანიის განცხადებით, ირიგაციის პროექტირების მიმართულებით, მათ დიდი გამოცდილება აქვთ და საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან თანამშრომლობით, კიდევ ერთ წარმატებულ პროექტს განახორციელებენ.

„იოშინ საინჟინრო კორპორაცია“ (Yoo shin Engineering Corporation) მსოფლიოში ერთ-ერთ მსხვილ საკონსულტაციო კომპანიას წარმოადგენს; ის, 1966 წლიდან, მასშტაბური ინფრასტრუქტურული პროექტების მიმართულებით, მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში მუშაობს. კომპანიას განსაკუთრებით დიდი გამოცდილება წყალსაცავების და საირიგაციო სისტემების პროექტირებაში აქვს.

ხელშეკრულებებს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე თენგიზ ნასარიძემ და კომპანიის „იოშინ საინჟინრო კორპორაცია“ ვიცე პრეზიდენტმა, კიმ ჩონ ჰუანმა მოაწერეს ხელი. თენგიზ ნასარიძის განცხადებით, აღნიშნული პროექტის ფარგლებში, დაახლოებით, 27 ათას ჰექტრამდე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებისთვის გაუმჯობესდება წყალმომარაგების უზრუნველყოფა და მონესრიგდება სადრენაჟე ინფრასტრუქტურა.

„ცნობილ სამხრეთ კორეულ კომპანიასთან, რომელსაც საირიგაციო დანიშნულების სამშენებლო სამუშაოების დაპროექტებასა და ზედამხედველობაში უდიდესი გამოცდილება აქვს, გაფორმდა კონტრაქტი. ვფიქრობ, დაახლოებით 5-6 წელიწადში, ჩვენი ქვეყნის საირიგაციო სისტემა თვისობრივად სხვა დონეზე ავა. ჩვენ მივიღებთ მოდერნიზებულ, წყალდამზოგ და კლიმატგონივრულ სისტემებს, რომელთა გამოყენებაც

ქართული ღვინის ექსპორტის მნიშვნელოვანი ზრდა ევროპის ქვეყნებსა და აშშ-ში

2024 წლის 6 თვეში საქართველოდან მსოფლიოს 61 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 54,5 მლნ ლიტრი, 156,7 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების ღვინო. გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, რაოდენობრივმა 26%, ხოლო შემოსავლების ზრდამ 24% შეადგინა.

ექსპორტის ზრდა აღსანიშნავია შემდეგ ქვეყნებში:

- 🍷 პოლონეთი - 19% (3,1 მლნ ლიტრი)
- 🍷 აშშ - 53% (654 ათასი ლიტრი)
- 🍷 გერმანია - 34% (674 ათასი ლიტრი)
- 🍷 დიდი ბრიტანეთი - 28% (182,5 ათასი ლიტრი)
- 🍷 კანადა - 110% (121,3 ათასი ლიტრი)
- 🍷 თურქეთი - 47% (239,2 ათასი ლიტრი) და ა.შ.

მსოფლიოს 45 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 23,4 მლნ ლიტრი სპირტიანი სასმელები. ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან 55% შეადგინა. სპირტიანი სასმელების ექსპორტიდან შემოსავლების სახით მიღებულია 132,8 მლნ-მდე აშშ დოლარი (ზრდა 59%).

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები სეულში, გამოფანაში „SEOUL INTERNATIONAL WINE AND SPIRITS EXPO 2024“ მონაწილეობდნენ

ღვინის ეროვნული სააგენტოს და კორეის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი 10 კომპანია ქალაქ სეულში, 4-6 ივლისს, ღვინის და ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო გამოფანაში „Seoul International Wine and Spirits Expo 2024“ მონაწილეობდა.

ღვინის პროფესიონალებთან გამართეს, რაც სამხრეთ კორეის და, ზოგადად, აზიის ბაზარზე ქართული ღვინის გაყიდვების ზრდის ერთ-ერთი საფუძველია. გამოფანა „Seoul International Wine & Spirits Expo“ ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების ერთ-ერთი უდიდესი ყოველწლიური ღონისძიებაა აზიის რეგიონში. აღსანიშნავია, რომ კორეის რესპუბლიკაში ქართული ღვინის პირველი წარდგენა 2015 წელს, სწორედ აღნიშნულ გამოფანაზე გაიმართა. ამასთან ერთად, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და კორეის საერთაშორისო სომელიეთა ასოციაციის

ვიცეპრეზიდენტისა და კორეის ღვინის მწერალთა კლუბის დამფუძნებლის ჩან ჯუნ პარკის (Chan Jun Park) ორგანიზებით, ქართული ღვინის მასშტაბური დეგუსტაცია გაიმართა, რომელსაც 150-ზე მეტი სტუმარი დაესწრო.

კორეის რესპუბლიკა, მსოფლიო მასშტაბით, ღვინის ერთ-ერთი უმსხვილესი იმპორტიორი ქვეყანაა, ჩინეთთან და იაპონიასთან ერთად. აზიის რეგიონში ქართული ღვინის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, არაერთი მარკეტინგული ღონისძიება ხორციელდება.

ქართული ღვინის მასშტაბურ ფესტივალს პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში უმასპინძლა

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და პოლონეთის რესპუბლიკაში სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „ო-ლილე“ ორგანიზებით, კრაკოვის ცნობილი ისტორიული სასახლის (Dwór w Tomaszowicach) ტერიტორიაზე ქართული ღვინის ორდღიანი ფესტივალი გაიმართა.

მომხმარებლები, ჟურნალისტები და ბლოგერები, კაშპი 1000-მდე სტუმარი დაესწრო. მსგავსი ტიპის ღონისძიებები ხელს უწყობს ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლებას და საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციას.

ადგილი ღვინის დეგუსტაციისათვის, სადაც წარმოდგენილია ქართული ღვინის უნიკალური ჯიშები, როგორცაა ქისი, რქაწითელი, საფერავი და ა.შ., ისევე როგორც წარმოდგენილია ღვინის დაყენების სხვადასხვა მეთოდი, - აღნიშნა პოლონეთში ერთ-ერთი პრესტიჟული, ღვინის თემატიკის გამოცემლობის „ვინისფერა“ მთავარმა რედაქტორმა მარიუმ კაპჩინსკიმ, რომელიც უკვე წლებია თანამშრომლობს ღვინის ეროვნულ სააგენტოსთან ქართული ღვინის პოპულარიზაციის მიმართულებით.

პოლონეთი ქართული ღვინის საქსპორტო ერთ-ერთ სტრატეგიულ ბაზარს წარმოადგენს, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, წლის განმავლობაში სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიებები აქტიურად იმართება. შედეგად, ქართული ღვინის ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულში პოლონეთმა სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი. მიმდინარე წლის 6 თვის მონაცემებით, საქართველოდან პოლონეთში ექსპორტირებულია 3,2 მლნ ლიტრი ღვინო, ზრდამ გასული წლის ამავე პერიოდთან შედარებით 19% შეადგინა.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ბერლინში ქართული ღვინის წარდგენა გაიმართა

გერმანიის დედაქალაქ ბერლინში, ღვინის ინსტიტუტში „Deutsche Wein und Sommelierschule“ ქართული ღვინის პრეზენტაცია-სემინარი ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ჩატარდა.

წარმოდგენილი პრეზენტაცია მოიცავდა ქართული მეღვინეობის კულტურის განვითარების ისტორიას, ღვინის ინდუსტრიის თანამედროვე მდგომარეობას, ასევე, ქართული ღვინის მარკეტინგული კამპანიების სტრატეგიას და ძირითად მიზნებს.

ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი გერმანული მარკეტინგული კომპანიის „ff.k Public Relations“ და ღვინის ინსტიტუტის „Deutsche Wein und Sommelierschule“ ჩართულობით გაიმართა.

ბის ჩამონათვალს 2020 წლიდან დაემატა და საქსპორტო ქვეყნების ათეულში სტაბილურად დაიმკვიდრა ადგილი. მიმდინარე წლის 6 თვეში საქართველოდან გერმანიაში 674 ათასი ლიტრი ღვინოა ექსპორტირებული, ზრდამ, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 32% შეადგინა.

ხარისხის ნიშნით ნიშანდებელი პროდუქტები

აგროტურიზმის განვითარება

ბოლო წლებში, ჩვენი ქვეყანა არაერთი, მათ შორის, გლობალური მოვლენებით გამოწვეული სირთულეების წინაშე აღმოჩნდა. ამის მიუხედავად, ხელისუფლებისა და საზოგადოების ერთიანი ძალისხმევით, ბევრი მიმართულებით, ხელშესახები პროგრესი არსებობს.

ერთ-ერთ ასეთ მიმართულებას წარმოადგენს აგრარული პროდუქტის ექსპორტის ზრდისა და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვის საუკეთესო პრაქტიკის დანერგვა-განვითარება, რომელიც საქართველოს მთავრობამ, ჯერ კიდევ 2014 წელს, სტრატეგიის დოკუმენტის „საქართველო 2020“-ის მიღებით განსაზღვრა.

დოკუმენტი ხაზგასმით იყო აღნიშნული, რომ ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის ერთ-ერთი ძირითადი განმსაზღვრელი ფაქტორი კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობის ზრდაა, რაც თავის მხრივ, მოიცავს ხარისხის ნიშნებით დაცული პროდუქტების გაფართოებასა და ქართული ბრენდ-სახელების შემდგომ განვითარებას. აღნიშნული მიმართულება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საქმიანობის ერთ-ერთ პრიორიტეტს წარმოადგენს.

ხარისხის ნიშნებით დაცული პროდუქტების წარმოება, შენარჩუნება და პოპულარიზაცია, ბიძგს აძლევს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას.

(განსაკუთრებით სუსტად განვითარებულ სოფლებში), ასევე ხელს უწყობს ქვეყანაში სიღარიბესთან და ეკოსისტემების მდგრადობასთან დაკავშირებული გამოწვევების დაძლევას. უნდა აღინიშნოს, რომ ასეთი აგროსასურსათო პროდუქტები მაღალი მოთხოვნით სარგებლობს ბაზარზე და მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქვეყნის რეგიონალურ განვითარებაში - ხელს უწყობს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, სოფლად ადგილობრივი მოსახლეობის დამაგრებას, რეგიონის ცნობადობის ზრდას, აგრო და გასტროტურიზმის განვითარებას.

სწორედ ეს მიმართულებები აისახა სოფლის მეურნეობის სტრატეგიულ დოკუმენტში, რომლის შექმნა მარკეტინგული საბჭო. საბჭოს საქმიანობის ძირითადი ამოცანაა საქართველოში გეოგრაფიული აღნიშვნების სექციების განვითარების, პროდუქტის ბრენდინგის, მარკეტინგის საერთაშორისო პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა და მათი დაცვის სამართლებრივი და ინსტიტუციონალური მექანიზმების სრულყოფა. საბჭო თავის საქმიანობას ახორციელებს მონივნავ საერთაშორისო პრაქტიკით განსაზღვრული მოთხოვნების შესა-

ბამისად და აქტიურად თანამშრომლობს „საქპატენტთან“, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და ყველა დაინტერესებულ მხარესთან. საბჭოს მიერ შემუშავდა „ხარისხის ნიშნის გამოყენების უფლების მინიჭების წესი“, შეიქმნა 11 ხარისხის ნიშანი.

ხარისხის ნიშანი არის აღნიშვნა, რომელიც უკავშირდება ერთი ან მეტი კატეგორიის სურსათის სპეციფიკურ მახასიათებლებს ან სპეციფიკურ არეალში გამოყენებულ წარმოება/დამუშავების კონკრეტულ მეთოდ(ებ)ს და ასეთი აღნიშვნით გამოყენებულ სურსათს, მსგავსი კატეგორიის სხვა სურსათთან შედარებით, განსაკუთრებულ უპირატესობას ანიჭებს.

ხარისხის ნიშნის გამოყენებაზე უფლების მოპოვება ნებაყოფლობითი და უფასოა, ხორციელდება ბიზნესოპერატორის ინიციატივით. თუმცა, ეს ნიშნები სახელმწიფო საკუთრებაა და მათი გამოყენების უფლება, მხოლოდ შესაბამისი პროცედურების გავლის შემდეგ არის შესაძლებელი.

2019 წლიდან დღემდე, 54 კომპანიის 173 სახეობის სურსათზე გაიცა თითქმის ყველა ხარისხის ნიშანი.

ხარისხის ნიშანი მინიჭებული აქვს ყველის, ღვინის, ჩაის, თაფლის სხვადასხვა სახეობას, რაჭულ ლორს, ყავას, ზეთისხილს და სხვა პროდუქტებს.

სახელმწიფოს მხარდაჭერით, პერიოდულად იგეგმება გარკვეული აქტივობები, რომლებიც ხარისხის ნიშნით დაცული სურსათის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის ამაღლებას ითვალისწინებს. ამ მიმართულებით, სამინისტრო ხელს უწყობს ამგვარი პროდუქტების მწარმოებელი კომპანიების ადგილობრივ და საერთაშორისო გამოფენებში, ფესტივალებსა და აგრო ბაზრობებში მონაწილეობას.

ხარისხის ნიშნის მქონე პროდუქტების პოპულარიზაციის მიზნით, თბილისში, ჩატარდა არაერთი აგრო-სასურსათო გამოფენა და ფესტივალი, მათ შორის, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) და ევროკავშირის სოფლის მეურნეობის განვითარების და ფერმერების გაძლიერების პროგრამის ფარგლებში მიმდინარე, ფერმერების ბაზრობები - რამდენიმე გამოფენა-გაყიდვა „აგრობაზარი - უნიკალური ქართული გემო“. აღნიშნულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო ხარისხის ნიშნით ნიშანდებული პროდუქტების მწარმოებელმა 23 კომპანიამ, რომლებსაც საგამოფენო სივრცეში წარმოდგენილი ჰქონდათ 40-ზე მეტი დასახელების სხვადასხვა სახეობის სურსათი.

საქართველოს მთავრობის დოკუმენტში „ხედვა 2030 - საქართველოს განვითარების სტრატეგია“, კვლავ პრიორიტეტად რჩება საქართველოს აგროსასურსათო სექტორში არსებული პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენების ხელშეწყობა, რომლის ერთ-ერთი ამოცანაა აგროსასურსათო სექტორში ღირებულებათა ჯაჭვის განვითარების უზრუნველყოფა - ხარისხისა და წარმოების ტექნოლოგიების განვითარების ხელშეწყობა.

როგორც საერთაშორისო გამოცდილება გვიჩვენებს, ხარისხის ნიშნებით დაცული აგრო-სასურსათო პროდუქტები განსაკუთრებულ ინსტრუმენტს წარმოადგენს უნიკალური ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების და ეროვნული სამზარეულოს ეფექტიანი ბრენდინგისათვის. ამ მიზნით, მნიშვნელოვანია არა მარტო ხარისხის ნიშნებით დაცული პროდუქტების, არამედ ამ პროდუქტებისაგან, ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული უნიკალური ქართული კერძების პოპულარიზაცია. ამისათვის კი მნიშვნელოვანი ნაბიჯები უნდა გადაიდგას - მოხდეს შიდა და საერთაშორისო ვიზიტორების ცნობიერების ამაღლება, ხარისხის ნიშნით ნიშანდებული პროდუქტებისათვის საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში სათანადო სივრცეების გამოყოფა, სამომავლოდ გასტრო-ტურიზმის მარშრუტების შექმნა, რაც ხელს შეუწყობს როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო ბაზარზე ქართული სამზარეულოს პოზიციონირებას.

თენგიზ კალანდაძე

სურსათის პოლიტიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, მარკეტინგული საბჭოს თავმჯდომარე

ხარისხის 11 ნიშანის შესაბამისი ლოგოები:
„დაფული გეოგრაფიული აღნიშვნა“, „დაფული ადგილობრივი წარმოების დასახელება“, „მთის პროდუქტი“, „ალაბიტი ნაპრატი“, „ხალხთა დამზადებული“, „ტრადიციული პროდუქტი“, „ქართული ხარისხი“, „ძველი ნასაჟი“, „აღორდობა“, „აღორდობააგაზი გარდაგაზალი“, „პირდაპირი დაწვრილი წყარო“.

სამაგისტრო მეურნეობა სოფელ ქვერაში

გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ ქვერაში, კომპანია „აგრო ქართლი“, სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამების მეშვეობით, 10 ჰა-ზე ვაშლის ბაღი გააშენა და სამაგისტრო მეურნეობა მოაწყო.

„სოფლის განვითარების სააგენტოსთან თანამშრომლობა დაავიწყებდა მას შემდეგ, რაც გადაწყვიტეთ ხეხილის ბაღების გაშენება. პირველი მოსავლის მიღების შემდეგ, საჭიროება დაგვიდგა გაგვეკეთებინა სამაგისტრო მეურნეობა. სოფლის განვითარების სააგენტოს ხელშეწყობით შევქმენით 500 ტონიანი

მოცულობის სამაგისტრო მეურნეობა. ახლა უკვე, მოსავლის დაბინავების პროცესში, რეალიზაციაზე აღარ ვფიქრობთ, რადგან გვაქვს იმის საშუალება, რომ დავასანყობთ მოსავალი გარკვეული დროის განმავლობაში“, - აცხადებს კომპანიის „აგრო ქართლი“ წარმომადგენელი მურაზ ლოღვაჭვილი.

მისი თქმით, სახელმწიფო პროგრამების შედეგად, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული პირების შრომა ფასდება, რაც მათთვის დიდი მოტივაციაა.

კომპანია „აგრო იმპექსი“ საირიგაციო წყალსაცავა მოთხოვნა მზის ელექტროსადგური დაამონტაჟა

„აგრო იმპექსი“ არის აგრარული მიმართულების კომპანია, რომელიც აწარმოებს მარცვლულ კულტურებს, სიმინდს, ხორბალსა და ქერს. კომპანიის საკუთრებაშია, ასევე, მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ფერმა.

„ჩვენი მეურნეობის განვითარებისათვის საჭიროა გამართული საირიგაციო სისტემა. გადაწყვიტეთ, გამოგვეყენებინა მწვანე ენერჯია, ამიტომ ჩვენს საირიგაციო წყალმომარაგებაში დავამონტაჟეთ მზის ფოტო-ელექტროსადგური, რომელიც გამოიმუშავებდა ელექტროენერჯიას და მას გამოვიყენებდით ჩვენს წარმოებაში“,

- აცხადებს „აგრო იმპექსის“ მმართველი პარტნიორი ლაშა ჯინჭარაძე.

გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლემშენიერაში, კომპანია „აგრო იმპექსი“, შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტისა და USAID-ის ენერგეტიკული მომავლის უზრუნველყოფის პროგრამის თანადაფინანსებით, საირიგაციო წყალსაცავზე საქართველოში პირველი მოტივით მზის ელექტროსადგური დაამონტაჟა.

როგორც კომპანიის მმართველი პარტნიორი ლაშა ჯინჭარაძე აღნიშნავს, შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტით მათ შეძლეს გაუდაბნობელი ტერიტორიის სრულიად გამწვანება და დოვლათის შექმნა.

„შელავათიანი აგროკრედიტის“ საშუალებით სანარმოო წარმადობა გაზარდა

მზა საკვების მწარმოებელი კომპანია „ნაციონალური დელიკატესი -ND“, რომელიც ე.წ. სავლე ულუფებს ამზადებს, სოფლის განვითარების სააგენტოს ბენეფიციარია. პროდუქცია 100% -ით ნატურალურია. 2018 წელს, სანარმოო დანადგარების შეძენა „შელავათიანი აგროკრედიტის“ პროექტის ფარგლებში მიღებული იაფი აგროსესხის საშუალებით განხორციელდა.

კომპანია მომხმარებელს 10-მდე დასახელების პროდუქტს სთავაზობს, აღნიშნული პროდუქცია იყიდება ქსელურ მაღაზიებში.

კომპანიის დირექტორის, ოთარ სიმონიშვილის თქმით, „შელავათიანი აგროკრედიტის“ საშუალებით, სანარმოო პროდუქციისთვის საჭირო მანქანა-დანადგარების შეძენამ, მათ წარმადობის გაზრდისა და გაორმაგების საშუალება მისცა.

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, ქვეყანაში მელიორირებადი მიწის ფართობი 3.5-ჯერ გაიზარდა

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია, 2012 წლის მიწურულიდან, ქვეყნის მასშტაბით აქტიურად მიმდინარეობს. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ მიერ ჩატარებული სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციის და ტექნიკური ექსპლუატაციის ღონისძიებების გატარების შედეგად, წყალუზრუნველყოფილი მიწის ფართობი 45 000 ჰა-დან, დაახლოებით, 165 000 ჰა-მდე, ხოლო დაშრობილი მიწის ფართობი - 14 000 ჰა-დან 43 500 ჰექტარამდე გაიზარდა.

ბოლო 12 წლის განმავლობაში, განხორციელებული სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტების შემდეგ, ექსპლუატაციაში დაბრუნდა არაერთი საირიგაციო და სადრენაჟო სისტემა და სატუმბი სადგური. შედეგად, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებისთვის ვარგისი გახდა მიწის ისეთი ფართობები, სადაც წლების მანძილზე მიწათმოქმედება პრაქტიკულად შეწყვეტილი იყო. აღნიშნულ ტერიტორიებზე იზრდება ეკონომიკური აქტივობა - მუშავდება სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები, იზრდება მოსავლიანობა და ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები. მოწესრიგებული სამელიორაციო ინფრასტრუქტურა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ მიწათმოქმედების ეფექტიანობის ამაღლებისათვის, არამედ სტიმულს აძლევს და ხელს უწყობს აქტიური სასოფლო-სამეურნეო პროცესის აღდგენას.

ქარელის მუნიციპალიტეტში სოფლის მეურნეობის ძირითადი დარგებია მეხობენობა-მებაღეობა, მოკყავით მარცვლული კულტურებიც (სიმინდი).

2012-2024 წლებში, ქარელის მუნიციპალიტეტში, 14 მლნ ლარზე მეტი ღირებულების სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები განხორციელდა. ჩატარებული სამუშაოების შედეგი, აგრარული წარმოების მაჩვენებლებზე აისახა.

მელიორაციის სისტემების მნიშვნელობაზე ქარელის მუნიციპალიტეტის მკვიდრი 67

წლის ალიკა მასურაშვილის საუბრობს: „სოფლის მეურნეობის საქმიანობის გარეშე ჩემი ყოფა წარმოუდგენელია. დილით 5 საათზე ვდგები, რომ ბაღში გავიდე, შევწამლო, მოვრწყა. მაქვს სხვადასხვა კულტურა. ხილის - ბლის, ატმის ბაღები. სარწყავი წყალი აუცილებელია, მის გარეშე, რაც არ უნდა გააკეთო, ვერაფერს მოიყვან. ქართლში დიდი სიცხეებია, ამიტომ თითოეული კულტურისთვის 5-6-ჯერ მორწყვა აუცილებელია. რეგიონში აქტიურად მიმდინარეობს სარწყავი არხების მოწესრიგება. სკრა-ქარელის მაგისტრალურ არხს რეაბილიტაცია ჩატარდა, ყველაფერი ხარისხიანად გაკეთდა. წყლის რაოდენობამ მოიმატა. მელიორაციის სამსახური თავისი ტექნიკით გვეხმარება, როცა გვჭირდება. გვაქვს პირობები იმის, რომ ვიმუშაოთ და კარგად მოვრწყათ ჩვენი ფართობები. წყლის შედეგია ჩემი ბლის ბაღის კარგი მოსავალი. უკვე სამჯერ მოვრწყე და ნაყოფი მსხვილი, გემრიელი და წვნიანია. როგორც ადამიანს სჭირდება ჰაერი, ისე მცენარეს ჭირდება წყალი“, - აცხადებს ადგილობრივი ფერმერი.

სადრენაჟო სისტემის აღდგენითი სამუშაოები ქობულეთის მუნიციპალიტეტში

შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ქობულეთის მუნიციპალიტეტში, მდინარე აჭყვას მასივზე განმდინებელი სამუშაოებს ახორციელებს. სამუშაოების ფარგლებში, კოლექტორებისა და შემკრები არხების მცენარეული საფარით დაფარული მონაკვეთების განმდინარეობს. ჩატარებული სამუშაოები არხებში წყლის შეუფერხებლად გადინებას უზრუნველყოფს. შედეგად, 5 ჰექტარამდე სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობზე სადრენაჟო მომსახურება აღდგება, რაც მოსავლიანობის გაზრდას შეუწყობს ხელს. მიმდინარე სამუშაოები აგვისტოს ბოლოს დასრულდება. აღსანიშნავია, რომ 2012 წლიდან, დასავლეთ საქართველოში, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის დაახლოებით 45,6 მლნ ლარის ღირებულების პროექტები განხორციელდა. შედეგად, წყალუზრუნველყოფილი ფართობი 12,000 ჰექტარით გაიზარდა. სარწყავი წყლის მიწოდება 15,270 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე გაუმჯობესდა, მიწების დაშრობა 18,700 ჰექტარზე, ხოლო ჭარბი წყლის მოცილება 24,925 ჰექტარზე განხორციელდა.

ბაიყანიტ მახინარი

ნარგიზ ბარამიძე - მცხოვრებლისა და საკვებნარმოების კვლევის დეპარტამენტის უფროსი, საცხილისტი მებარეულობის მიმართულებით, სოფლის მეურნეობის მცხინარბათა დოქტორი, პროფესორი

ნარგიზ ბარამიძე: „სამეცნიერო სფეროში წარმატების მისაღწევად, აუცილებელია არჩეული სპეციალობის სიყვარული, შრომისმოყვარეობა და მუდმივად სიახლის ძიების ინტერესი“.

და გამოკვების ტექნოლოგიაში და თუთის აბრეშუმხვევის სელექციასა და გრენაჟში ბაკალავრიატის სტუდენტებთან, თუთის აბრეშუმხვევის ანატომია-ფიზიოლოგიასა და ემბრიოლოგიაში - მაგისტრანტებთან და დოქტორანტებთან.

მებარეულობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის გაუქმების შემდეგ, 2011 წლიდან, ნარგიზ ბარამიძემ აგრარულ უნივერსიტეტში მებარეულობის ლაბორატორია გააგრძელა მუშაობა. 2014 წლიდან კი, იგი სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მცხოვრებლობისა და საკვებნარმოების კვლევის დეპარტამენტის მებარეულობის მიმართულების უფროსი სპეციალისტი გახლავთ.

ნარგიზ ბარამიძე:

„სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის როლი გადაშენების პირას მყოფი სასარგებლო მწერის - თუთის აბრეშუმხვევისადარჩენის საქმეში უდიდესია. წილკნის ბაზაზე არსებულ მებარეულობის ლაბორატორიაში მიმდინარეობს თუთის აბრეშუმხვევის გენოფონდის შენარჩუნება, ახალი ჯიშების გამოყვანა, საჯიშ-სასელექციო სამუშაოები, თუთის ნარგაობის გაშენება, მებარეულობის დარგში უნარჩუნო ტექნოლოგიის შემუშავება და სხვა საინტერესო საკითხები. თუთის აბრეშუმხვევის გენოფონდში დაცულია ხალხური სელექციით გამოყვანილი უძველესი ჯიშები და მეცნიერული სელექციით გამოყვანილი ყველა ჯიშ, რომელმაც დღემდე მოაღწია. თუთის აბრეშუმხვევის ქართული ჯიშები ხარისხით ყოველთვის გამოირჩეოდა და მათგან დამზადებული ქსოვილები უმაღლეს შეფასებას იღებდა საერთაშორისო გამოფენებსა თუ ბაზრობებზე“.

2014 წლიდან, მებარეულობის ჯგუფის მიერ განხორციელდა სამწლიანი პროექტი „თუთის აბრეშუმხვევის დაავადება ბირთვული პოლი-დროზის ადრულ ფაზაში დიაგნოსტიკა“, სადაც გამოვლენილი იქნა დაავადების გამომწვევის ადგილობრივი შტამი. პროექტი დაფინანსდა

ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ. შემდგომ მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით, მომზადდა ორი პროექტი: „ქართული აბრეშუმის ალორძინების მიზნით თუთის აბრეშუმხვევისა ჯიშებში უნიკალური სამეურნეო მახასიათებლების გაუმჯობესება“ და „თუთის ენდემური ჯიშების კულტივაციის სოციალურ-ეკოლოგიური ასპექტების კვლევა მებარეულობისა და ფარმაკოლოგიისათვის“. გრანტის ბიუჯეტებით გამოიყვანა სახელმძღვანელოები, ბროშურები, რეკომენდაციები და სტატიები.

2013 წელს, მებარეულობის დარგში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი სამეცნიერო და პედაგოგიური მოღვაწეობისათვის, ნარგიზ ბარამიძეს მიენიჭა ღირსების ორდენი. ქალბატონი ნარგიზი რეგულარულად მონაწილეობს მებარეულობის საერთაშორისო ასოციაციის (BACSA) კონფერენციებში; საკუთარი ექსპერიმენტების საფუძველზე, გამოქვეყნებული აქვს 100-მდე სამეცნიერო სტატია სხვადასხვა ჟურნალში, არის 3 სახელმძღვანელოს ავტორი და 8 სახელმძღვანელოს თანაავტორი. მის მიერ ისტორიული მასალების მოძიებისა და წარდგენის შემდეგ, ქართულ აბრეშუმს 2018 წელს არამატერიალური, კულტურული მემკვიდრეობის სტატუსი მიენიჭა.

ბაიყანიტ მახინარი

ნანა მაისურაძე - მცხოვრებლისა და საკვებნარმოების კვლევის დეპარტამენტის უფროსი, საცხილისტი მებარეულობის მიმართულებით

ნანა მაისურაძე: „სწორად შერჩეულ პროფესიაში ადამიანს აქვს შესაძლებლობა მაქსიმალურად გამოავლინოს საკუთარი უნარი და ნიჭი“.

სხვადასხვა უნივერსიტეტში. 2017 წლიდან დღემდე, ევროპის უნივერსიტეტში სავეტერინარო მედიცინის ფაკულტეტის მონვეული ლექტორი გახლავთ და სასწავლო საგნებს: „სავეტერინარო გენეტიკა და მომშენებლობა“ და „ფუტერის ბიოლოგია და მოშენება“ უძღვება. 2016 წლიდან, ნანა მაისურაძე სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მცხოვრებლობის, ვეტერინარიის და საკვებნარმოების კვლევის დეპარტამენტის გუნდის წევრი და მრავალი საერთაშორისო პროექტისა და კონფერენციის მონაწილეა.

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-

გაუმჯობესებისა და გენეტიკური ბანკის შექმნის მიზნით, პროექტს „ქართული ფუტერის პოპულაციების (მეგრული, გურული და ქართლური) იდენტიფიცირება და სანაშენე მეურნეობის ხელშეწყობა“ ახორციელებს. პროექტის მიზანია ქართული ფუტერის ძირითადი პოპულაციების (მეგრული, გურული, ქართლური) გენოფონდის ხალასად შენარჩუნება, სასელექციო სამუშაოების ჩატარების გზით სანაშენე მეურნეობისათვის მეცნიერული ბაზის შექმნა, ქართული ფუტერის გენეტიკური პასპორტიზაცია, მისი პოპულარიზაცია და გავრცელება როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე მის ფარგლებს გარეთ.

ნანა მაისურაძე: „სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი მნიშვნელოვანი სამეცნიერო რგოლია და მის მიერ ჩატარებული კვლევები აქტუალურია. ჩვენი პროექტის მიზანს - ქართული ფუტერის ძირითადი პოპულაციების სუფთა სახით გავრცელების კერების აღდგენა, მათი შესწავლა და ნარევი ფუტერისაგან განმეხნა წარმოადგენს, რაც პირველ რიგში ქართული ფუტერის ხალასი სახით შენარჩუნებას და სრულყოფას გულისხმობს. აღსანიშნავია სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჩხორონყუს მუნიციპალიტეტის სოფელ მუხურში მეფუტერეობის სანაშენე მეურნეობის სარეაბილიტაციო პროექტიც.

რომელიც დღეისათვის უკვე დასრულებულია. მუხურში განთავსებულია ორი თანამედროვე - მორფოლოგიური, ექსტერიერული კვლევების და დედა ფუტერების ხელოვნური განაყოფიერების ლაბორატორიები. კვლიდვიკაციისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების ამაღლების მიზნით, ბაზაზე იმართება მეფუტერე-ფერმერების გადამზადება-სწავლება, ტრენინგები ფუტერის ოჯახების მოვლა-მოშენების და დაავადებების წინააღმდეგ პრევენციული ღონისძიებების გატარების მიმართულებით. მუხურის ბაზა მასპინძლობს დარგით დაინტერესებულ ადგილობრივ ფერმერებსა და საერთაშორისო ექსპერტებს.

ახლო მომავალში, მუხურის ბაზაზე, დაინერგება ფუტერათა სელექციის ევროპული პროგრამა: „MORPHOXL - a morphometric analysis program for bee wings“ და დედა ფუტერის ხელოვნური განაყოფიერება.

ადამიანს, სწორად შერჩეული პროფესია საკუთარი უნარისა და ნიჭის მაქსიმალურად გამოვლენის შესაძლებლობას აძლევს, რაც თავის მხრივ ხელს უწყობს მის პროფესიონალად ჩამოყალიბებას.

წარმატების მისაღწევად აუცილებელია საკუთარი თავის რწმენა. მთავარია გქონდეთ მიზანი და არ შეუშინდეთ დაბრკოლებებს“.

31 ივლისი რეინჯერთა მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში გაიმართა. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიაშვილმა, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარე ბესიკ კუსიდიანმა ერთად, რეინჯერებს პროფესიული დღე მიულოცა

31 ივლისი რეინჯერთა მსოფლიო დღე

რეინჯერთა დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიების ფარგლებში, წელს, ტრადიციულად, დაცული ტერიტორიების ყველა ადმინისტრაციაში გამოვლინდა „წლის რეინჯერი“, რომელთაც სიმბოლური საჩუქრები გადაეცათ. გაიმართა რეინჯერების მიერ გადაღებული ფოტოების გამოფენაც.

ღონისძიებაზე გაიხსენეს და პატივი მიაგეს ყველა იმ რეინჯერს, რომლებიც სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს დაიღუპა.

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებს, 24 ტერიტორიულ ადმინისტრაციაში, 450 რეინჯერი იცავს. რეინჯერების დაცვის ქვეშ საქართველოს ტერიტორიის 13%-ზე მეტია.

მიმდინარე წელს, რეინჯერთა მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ორგანიზებით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და შვედეთის მთავრობის პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება-საქართველო“ ფარგლებში გაიმართა.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ „ცხოველთა სამყაროს ობიექტების, მათი სახეობების მიხედვით მოპყრობის წესების, ვადებისა და მოპოვებისთვის დაშვებული იარაღისა და მოწყობილობების ჩამონათვალის შესახებ დამტკიცების თაობაზე“ ბრძანების შესაბამისად, ნადირობის სეზონი 2024 წლის აგვისტოს მეოთხე შაბათს (24 აგვისტო) გახსნა.

გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის მსურველს ნადირობა გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე დაწესებული მოსაკრებლის (10 ლარი) გადახდის შემდეგ, აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან მომდევნო წლის პირველ მარტამდე პერიოდში შეეძლება. მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნებისმიერ ბანკში, მიმღები ბანკი: სახელმწიფო საბინა, ბანკის კოდი: 220 101 222, ანგარიშის ნომერი: №200122900, ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი: 3033.

გასათვალისწინებელია, რომ ნადირობა აკრძალულია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ ადგილებში, მათ შორის: საქართველოს ქალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში, სახელმ-

წიფო ნაკრძალებში, ეროვნულ პარკებში, ნუგზარ ზაზანაშვილის სახელობის სამუხის მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიაზე, ასევე, სახელმწიფო ნაკრძალების გარშემო 500-მეტრიანი და ეროვნული პარკების გარშემო 250-მეტრიანი ზონებში; სამინისტროს სსიპ ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს მართვაში/სარგებლობაში არსებული საშენი მეურნეობების ფართობებზე.

გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის მსურველმა ასევე უნდა გაითვალისწინოს, რომ ნადირობა აკრძალულია ყველა სხვა იარაღიდან, რომელიც მითითებული არ არის „იარაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლში, კერძოდ: სანადირო გლუვულიანი ცეცხლსასროლი იარაღიდან (თოფი), სანადირო ხრახნილულიანი ცეცხლსასროლი იარაღიდან (კარაბინი ან შაშხანა), სანადირო კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღიდან (ხრახნილულიანი და გლუვულიანი თოფი), სანადირო ცივი და ცივი სასროლი იარაღიდან და სანადირო პნევმატური იარაღიდან.

ნადირობისთვის დაშვებული გადამფრენი ფრინველების სახეობების ჩამონათვალი, ნადირობის ვადები და დღიური ლიმიტები ნადირობის ადგილების მიხედვით ვრცლად იხილეთ მითითებულ ბმულზე:

<https://mepa.gov.ge/Ce/PublicInformation/35115>

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ნადირობის სეზონზე კონტროლს ამაკრებს

გიორგი ქურციკაშვილი: „უკანონო ნადირობა საფრთხეს უქმნის ჩვენი ქვეყნის უმდიდრეს ფლორასა და ფაუნას, რაც ჩვენ ჯანმრთელობაზე, კეთილდღეობასა და ქვეყნის განვითარებაზეც ახდენს გავლენას“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი, ქვეყნის მასშტაბით, ნადირობის სეზონის განმავლობაში, კონტროლს გაამკაცრებს. „ბიომრავალფეროვნების კონტროლის სამსახურის ცხოველთა სამყაროს კონტროლის განყოფილების ხელმძღვანელი გიორგი ქურციკაშვილი განმარტავს, რატომ არის ბრაკონიერობის წინააღმდეგ ბრძოლა დეპარტამენტისთვის პრიორიტეტი, რა ზიანს აყენებს უკანონო ნადირობა ქვეყანას, როგორია მიმდინარე წლის სტატისტიკა, რა საწყისები მოქმედებს ბრაკონიერების წინააღმდეგ და როგორ აპირებს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ბრაკონიერობის ფაქტების მინიმუმამდე დაყვანას.

- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისთვის ბრაკონიერობის წინააღმდეგ ბრძოლა პრიორიტეტი. უკანონო ნადირობა საფრთხეს უქმნის ჩვენი ქვეყნის უმდიდრეს ფლორასა და ფაუნას, რაც ჩვენ ჯანმრთელობაზე, კეთილდღეობასა და ქვეყნის განვითარებაზეც ახდენს გავლენას. სწორედ ამიტომ, ბრაკონიერობის შემთხვევების პრევენციის, გამოვლენისა და აღკვეთის მიზნით, დეპარტამენტის თანამშრომლები 24-საათიან რეჟიმში პატრულირებენ და ხშირად, საკუთარ ჯანმრთელობასა თუ სიცოცხლესაც კი საფრთხეში აგდებენ. ბრაკონიერობის

წინააღმდეგ ბრძოლას კიდევ უფრო ეფექტიანს ხდის დეპარტამენტის შესაძლებლობების გაძლიერების მუდმივი პროცესი, რომლის ფარგლებშიც ხდება სხვადასხვა თანამედროვე ტექნიკური საშუალებისა და აღჭურვილობის შექმნა. მათი გამოყენებით, დეპარტამენტის თანამშრომლები, უკანონო ნადირობის ფაქტებს უფრო მყისიერად და მიუვალ ადგილებშიც გამოავლენენ. ჩვენი მიზანი უკანონო ნადირობის ფაქტების მინიმუმამდე შემცირებაა.

- ამ ფონზე, კვლავ რჩება თუ არა ბრაკონიერობა გამომწვევად და როგორია მიმდინარე წლის სტატისტიკა?

- სამწუხაროდ, ბრაკონიერობა კვლავ რჩება ერთ-ერთ გამომწვევად. რაც შეეხება სტატისტიკას, მიმდინარე წლის 6 თვეში, უკანონო ნადირობის 135 ფაქტია გამოვლენილი. აქედან 3 ფაქტი, სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს და მასალები, შემდგომი რეაგირების მიზნით, შესაბამის უწყებებში გადაიგზავნა. უკანონო ნადირობის ყველაზე მეტი, 58 ფაქტი დაფიქსირდა იმერეთში. 25 ფაქტია გამოვლენილი კახეთში. 17 სამართალდარღვევა დეპარტამენტის თანამშრომლებმა სამეგრელო-ზემო სვანეთში აღკვეთეს, 9 - ქვემო ქართლში, 8 - შიდა ქართლში, 5 - სამცხე-ჯავახეთში, 4-4 ფაქტი გამოვლინდა რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთში, მცხეთა-მთიანეთსა და აჭარაში, 1 - გურიაში.

- მონადირეების მხრიდან უმეტესად რა ტიპის სამართალდარღვევა

ფიქსირდება?

- ნადირობის სეზონზე, უმეტეს შემთხვევაში, გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე დაწესებული მოსაკრებლის გადახდის გარეშე ნადირობენ. მხოლოდ მიმდინარე წელს, ასეთი 85 შემთხვევა დაფიქსირდა. ასევე, ძალიან ხშირია აკრძალული იარაღით, მეთოდით ან საშუალებით ნადირობის ფაქტები. 2024 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, ამ ტიპის 31 სამართალდარღვევა აღკვეთილი. სამწუხაროდ, ბრაკონიერები აკრძალულ სახეობებზე ნადირობასაც არ ერიდებიან და მხოლოდ მიმდინარე წელს, უკვე 7 ასეთი შემთხვევა დაფიქსირებული. მიმდინარე წლის 6 თვეში, დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ ამოღებულია 12 უკანონო საშუალება, ხელნაკეთი მოწყობილობა (ე.წ. მანოკი), ასევე - 16 ფარი და 65 სანადირო იარაღი. უკანონოდ მოპოვებული ბუნებრივი რესურსის რაოდენობა კი, 25 ერთეულია.

- ბრაკონიერობის წინააღმდეგ ბრძოლისას, რამდენად მნიშვნელოვანია სამონადირო მეურნეობების არსებობა?

- ბრაკონიერობასთან ბრძოლისა და საქართველოს ბიომრავალფეროვნების დაცვის მიზნით, სახელმწიფომ არაერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგა და სამონადირო მეურნეობების არსებობა, სწორედ ამ ჭრილში შეგვიძლია განვიხილოთ. მეურნეობის მფლობელისთვის დადგენილია კონკრეტული მოთხოვნები - სალიცენზიო პირობები, რათა განახორციელოს ცხოველთა სამყაროს, მათი საბინადრო გარემოს დაცვისა და აღდგენის, სახეობრივი მრავალფეროვნებისა და გენეტიკური რესურსების შენარჩუნების ღონისძიებები. ლიცენზიის მფლობელი ვალდებულია შეიმუშავოს სამონადირო მეურნეობის მართვის 10-წლიანი

გეგმა, რომლის ძირითადი დანიშნულებაა ლიცენზიით განსაზღვრულ ტერიტორიაზე გარეულ ცხოველთა დაცვის, აღწარმოების, მდგრადი სარგებლობისა და მათი საბინადრო გარემოს გაუმჯობესების ღონისძიებების დასახვა. დღეს, საქართველოს მასშტაბით, 13 სამონადირო მეურნეობა ფუნქციონირებს. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით, დამტკიცებულია იმ ნადირ-ფრინველთა ნუსხა, რომლებზეც ნადირობა სამონადირო მეურნეობაში დაშვებულია. აღსანიშნავია ისიც, რომ სამონადირო მეურნეობაზე ნებადართულია ასევე გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობა. კანონმორჩილი და პასუხისმგებელიანი მოქალაქეებისთვის, რომლებსაც ნადირობა ძალიან უყვართ, სამონადირო მეურნეობების არსებობა მნიშვნელოვანია. ჩვენი დეპარტამენტი კი, აკონტროლებს თუ რამდენად კეთილსინდისიერად ასრულებს სამონადირო მეურნეობის მფლობელი სალიცენზიო პირობებს.

- რა უნდა გაითვალისწინონ ნადირობის მოყვარულებმა არასამონადირო მეურნეობებში ნადირობისას?

- ნადირობის მოყვარულებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ ნადირობა აკრძალულია საქართველოს ქალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში, სახელმწიფო ნაკრძალებში, ეროვნულ პარკებში, ასევე სახელმწიფო ნაკრძალების გარშემო 500-მეტრიანი და ეროვნული პარკების გარშემო 250-მეტრიანი ზონებში; სამინისტროს სსიპ ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს მართვაში/სარგებლობაში არსებული საშენი მეურნეობების ფართობებზე; ნუგზარ ზაზანაშვილის სახელობის სამუხის მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიაზე. ასევე, ნადირობა აკრძალულია ყველა სხვა იარაღით, რომელიც მითითებული არ არის „იარაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლში, კერძოდ: სანადირო გლუვულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (თოფი), სანადირო ხრახნილულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (კარაბინი ან შაშხანა), სანადირო კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღი (ხრახნილულიანი და გლუვულიანი თოფი), სანადირო ცივი და ცივი სასროლი იარაღი; სანადირო პნევმატური იარაღი.

ნადირობისას აკრძალულია: მცენარეთა საფარის დაწვა; გარეულ ფრინველთა კვერცხის შეგროვება/გაყიდვა; ცხოველთა ბუდეების, ბუნაგების, საცხოვრებელი ადგილების მოშლა ან განადგურება; ცხოველთა მასობრივი მოპოვების საშუალებების გამოყენება - ყოველგვარი კუსტარული ან ქარხნული წესით დამზადებული ბადეები, ხაფანგები, მარყუებები, აგრეთვე ორმოები, სარეგავები (სარეგავლები); სანამ-ლაზი, ასაფეთქებელი საშუალებები, ხმოვანი სიგნალების გამომცემი ელექტრონული (მათ შორის, ავტონომიურ კვების წყაროზე მომუშავე) მოწყობილობების მეშვეობით ფრინველის მოზიდვა; სანადირო იარაღზე დამონტაჟებული რეფლექტორების გამოყენება; თოფებისა და სხვა თვითმსროლელი იარაღების დაგეგმვა; ნადირობა და/ან ცხოველთა მოპოვება (დაჭერა) თვითმფრინავიდან, ვერტიკალიდან, ავტომობილიდან, მოტოციკლიდან, კატარღებიდან, ძრავიანი ნაგებებიდან და სხვა მოტორიანი სატრანსპორტო საშუალებებიდან, მათ შორის, ღამის განათებული ფარებისა და პროექტორების მეშვეობით; ცხოველთა დევნა სატრანსპორტო

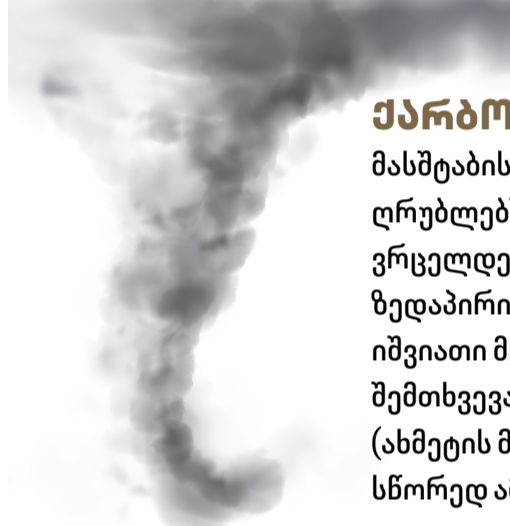
საშუალებებით; წყალმცურავ ფრინველებზე ნადირობა ძრავაგამოურთველი მოტორიანი ნაგებიდან და კატერებიდან (მოპოვება დევნით); აგრეთვე, ნადირობა ღამის ცეცხლის დანთებით. ასევე აკრძალულია, სტიქიური უბედურებების (წყალდიდობა, ხანძარი, დიდი თოვლი და სხვა) დროს დაუძღვრებული ცხოველების მოპოვება; მათზე ნადირობა წყალში გადასვლისას ან სხვა დაბრკოლებების გადალახვისას, მათ შორის, სტიქიური უბედურებებისგან თავის დაღწევის დროს. ნადირობის მოყვარულებმა, ასევე უნდა გაითვალისწინონ, რომ ნადირობამდე აუცილებელია გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე დაწესებული მოსაკრებლის (10 ლარი) გადახდა.

- სად უნდა გადაიხადოს მოქალაქემ მოსაკრებელი და ნადირობისას უნდა იქონიოს თუ არა გადახდის დამადასტურებელი ქვითარი?
- მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნებისმიერ ბანკში, მიმღების ბანკი: სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი: 220 101

222, ანგარიშის ნომერი: №200122900, ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი: 3033. მონადირე გადახდიდან მხოლოდ შვიდი დღის (გადახდის დღის ჩათვლით) განმავლობაში ვალდებული, ნადირობის შემთხვევაში, თან იქონიოს მოსაკრებლის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი მატერიალური ან ელექტრონული ფორმით. გარდა ამისა, მონადირემ ნადირობისას თან უნდა იქონიოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ გაცემული შესაბამისი სანადირო თოფის შენახვისა და ტარების უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

- რა სანქციებია კანონით გათვალისწინებული უკანონო ნადირობაზე?
- საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 86-ე მუხლის თანახმად, უკანონო ნადირობაზე ჯარიმა, მონადირეობის ობიექტის სახეობისა და

ნადირობის კონკრეტული წესის დარღვევის მიხედვით, 150-დან 3000 ლარამდე მერყეობს. უმრავლეს შემთხვევაში, კანონი მოპოვებული ობიექტისა და სანადირო იარაღის ან მოწყობილობის კონფისკაციასაც ითვალისწინებს. რიგ შემთხვევებში კი, სამართალდამრღვევს, სანადირო ცეცხლსასროლი იარაღის ტარების უფლება 1, 2 ან 3 წლით ჩამოერთმევა. გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი კონტროლს განსაკუთრებით ამკაცრებს ნადირობის სეზონზე. ნადირობის წესების დარღვევის გამოვლენისა და უკანონო ნადირობის აღკვეთის მიზნით, ჩვენი თანამშრომლები, საქართველოს მასშტაბით, 24-საათიან გაძლიერებულ კონტროლს განახორციელებენ, მაგრამ მოქალაქეებსაც მოვუწოდებ - თუ კანონდარღვევას დააფიქსირებენ, აუცილებლად მიმართონ სამინისტროს ცხელ ხაზს - 153 (ინდექსის გარეშე, ზარი უფასოა და ანონიმურობა დაცული), რათა დეპარტამენტის შესაბამისმა რეგიონულმა სამმართველომ მყისიერი რეაგირება მოახდინოს.

ქარბორბალა – ძლიერი და მცირე მასშტაბის გრიგალი, რომელიც საავტორო ღრუბლებში ჩნდება და მუქი სვეტის სახით ვრცელდება ღრუბლებიდან მიწის ან წყლის ზედაპირისკენ. საქართველოში ქარბორბალა იშვიათი მოვლენაა; მხოლოდ რამდენიმე შემთხვევაა დაფიქსირებული, თუმცა კახეთი (ახმეტის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ალავერდი) სწორედ ამ უჩვეულო მოვლენის მომსწრე გახდა

ქარბორბალა საქართველოში

მეცნიერულად სრულად არ არის დღემდე დადგენილი ქარბორბალას ფორმირების მექანიზმი. უმეტეს შემთხვევაში, ქარბორბალა მეზოციკლონებში, გროვა ღრუბლების ქვეშ, ცივი და თბილი ჰაერის მასების შეხების ადგილებზე ფორმირდება. ჰაერის მასების ძალიან ძლიერი აღმავალი და დაღმავალი დინებების შედეგად, ატმოსფერული ჰაერის მორევი წარმოიქმნება, რომლის ცენტრში დაბალი წნევა აღინიშნება. ის დედამიწისკენ დაშვებისას, სიძლიერი შესაბამისად, გზად შემხვედრ ნივთებსა და საგნებს იტაცებს.

ქარბორბალების ფორმირება იმდენად მრავალ დადგენილ და დაუდგენელ ფაქტორებზეა დამოკიდებული, რომ მათი წარმოქმნის პროგნოზირება დღესდღეობით შეუძლებელია. მეცნიერთა გარკვეული ნაწილი მიიჩნევს, რომ ბოლო ათწლეულებში ქარბორბალების სიხშირის ზრდა კლიმატის გლობალური ცვლილებით - ატმოსფეროს ტემპერატურის მატებითაა გამოწვეული. ქარბორბალების დაფიქსირება აშუამად არსებული დისტანციური მეთოდებით - თანამგზავრული და რადარული დაკვირვებებით ხდება, მაშინ როცა ადრე პერიოდში დედამიწის

დაუსახლებელ რეგიონებში მათი დაფიქსირება და აღრიცხვა შეუძლებელი იყო. ქარბორბალა დედამიწის ყველა კონტინენტზე და მრავალ ქვეყანაში გვხვდება; ყველაზე ხშირად კი, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, არგენტინაში, ბანგლადეშსა და ავსტრალიაში, რაც მათი გეოგრაფიული მდებარეობის თავისებურებით აიხსნება. 25 ივნისს საქართველოს ტერიტორია ციკლონის ე.წ. თბილ სექტორში იმყოფებოდა. ამავე დროს, კავკასიონზე ცივი ატმოსფერული ფრონტის მოახლოებამ ატმოსფეროს მაღალ ფენებში (1500 მ. სიმაღლეზე) ჰაერის ტემპერატურის

მკვეთრი დაცემა და, სავარაუდოდ, სოფელი ალავერდის თავზე, მიწისპირა და ზედა ფენებში ჰაერის ტემპერატურების ექსტრემალურად მნიშვნელოვანი სხვაობა გამოიწვია. შემდგომ, ატმოსფეროს ზედა ფენიდან ინტენსიურად დაღმავალი, შედარებით მიძიმე, ცივი ჰაერის მასების და მიწისპირა ფენიდან ინტენსიურად აღმავალი, შედარებით მსუბუქი, თბილი ჰაერის მასების ურთიერთქმედებამ ქარბორბალას ჩამოყალიბების პირობები შექმნა, რა დროსაც კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი - ალავერდის ტაძარი და მიმდებარე ინფრასტრუქტურა დაზიანდა.

გარემოს ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლებმა საინფორმაციო გეოლოგიური ბიულეტენი „საქართველოში 2023 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2024 წლისთვის“ რვა სამხარეო ადმინისტრაციულ ერთეულში წარადგინეს

ბიულეტენს, ასევე, ახლავს გეოლოგიური საფრთხეების სპეციალიზირებული რუკები საქართველოს ცალკეული მხარეებისა და მუნიციპალიტეტების მიხედვით. სააგენტოს სპეციალისტების მიერ მომზადებული საინფორმაციო გეოლოგიური ბიულეტენი გადაეგზავნა შესაბამის სახელმწიფო უწყებებსა და ორგანიზაციებს, ასევე, სამხარეო ადმინისტრაციებს და მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელებს.

აღნიშნული ბიულეტენი, გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელმა, სპეციალისტებთან ერთად სამეგრელო-ზემო სვანეთის, გურიისა და იმერეთის სამხარეო ადმინისტრაციების და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელებს პირადად წარუდგინა. სააგენტოს წარმომადგენლებმა დამსწრე საზოგადოებას უწყების ძირითადი საქმიანობებისა და

მიმართულებების შესახებ პრეზენტაცია წარუდგინეს, ასევე, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, გურიისა და იმერეთის მხარეებში 2023 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და 2024 წელს მოსალოდნელი პროგნოზები გააცნეს. შეხვედრაზე მხარეებმა რეგიონებში ბუნებრივი საფრთხეების კუთხით არსებული საკითხები განიხილეს და სამომავლო თანამშრომლობაზე შეთანხმდნენ.

სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის სპეციალისტების მიერ მომზადებული საინფორმაციო ბიულეტენი ქვეყნის მასშტაბით გეოლოგიური მონიტორინგის და სტიქიის ექსტრემალური გააქტიურების პერიოდში ჩატარებული კვლევების შედეგად დამუშავებული გეოლოგიური საფრთხეების (მეწყერი, ღვარცოფი, კლდეგავი, ქვათაცვენა და სხვა) შესახებ ინფორმაციას მოიცავს.

ტყის ინვენტარიზაცია ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები ჯამში 19300 ჰა ფართობზე განხორციელდება. სტატისტიკური მეთოდით ტყის ინვენტარიზაციის (FMI) სავსელ სამუშაოები ივნისის თვეში დაიწყო და მიმდინარე წლის ნოემბერში დასრულდება.

ინვენტარიზაციის ეროვნული სატყეო სააგენტოსა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის სასწავლო პროგრამის ფარგლებში გადამზადებული მეთვევე ტექსტორები ახორციელებენ.

ოზურგეთში ტყის ინვენტარიზაცია, კლიმატის მწვანე ფონდის (GCF) მიერ დაფინანსებული პროექტის - ECO Georgia ფარგლებში, ეროვნულ სატყეო სააგენტოსა და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის

საზოგადოებას (GIZ) შორის გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულების ფარგლებში ხორციელდება.

სავსელ სამუშაოების დაწყებამდე, ტყის ინვენტარიზაციის მნიშვნელობის და მინათსარგებლობასთან დაკავშირებული საკითხები ეროვნული სატყეო სააგენტოს ხელმძღვანელებმა ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტების მერებსა და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან გამართულ შეხვედრაზე განიხილეს.

საკემპინგო და საპიკნიკ ადგილები ადიგენის მუნიციპალიტეტში

ადიგენის მუნიციპალიტეტში, სოფელ მოხეში, პროექტის - „ტყის მდგრადი მართვა ადიგენის მუნიციპალიტეტში, ფაზა II“ ფარგლებში, ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა - საპიკნიკე და საკემპინგო ადგილი მოეწყო.

პროექტის ფინანსური მხარდაჭერით საქართველოში სლოვენის რესპუბლიკის საერთაშორისო თანამშრომლობისა და განვითარების ცენტრი (CMSR). სლოვენიური პრაქტიკის გათვალისწინებით, სოფელ მოხეში მდებარე ჩანჩქერების კასკადს ახალი საფეხმავლო ბილიკვიც დაემატა.

აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე წელს, პროექტის ფარგლებში, დაგეგმილია კიდევ ორი სარეკონსტრუქციო ინფრასტრუქტურის და ერთი საზაფხულო ბანაკის მოწყობა.

პროექტი „ტყის მდგრადი მართვა ადიგენის მუნიციპალიტეტში“ სლოვენის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით, მსოფლიო ბუნების ფონდის (WWF) კავკასიის პროგრამის და ზავიკა კონსალტინგის კონსორციუმის მიერ ხორციელდება, რომლის მიზანია ადიგენის მუნიციპალიტეტში ტყეების მდგრადი მართვის გაძლიერება. ღონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლებთან ერთად, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

„სლოვენის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით, ადიგენის მუნიციპალიტეტში მნიშვნელოვანი პროექტი ხორციელდება. ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება და ტყის მრავალმიზნობრივი გამოყენება სააგენტოს ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. მოსახლეობის საშუალო რესურსზე ხელმისაწვდომობის გამართვების მიზნით, ასევე, ხანძარსა და სანაღებო პრევენციული ღონისძიებებისთვის, მიმდინარე წელს დაგეგმილია, სლოვენიური პრაქტიკის გათვალისწინებით, სატყეო გზების მოწყობა-რეაბილიტაცია“, - აღნიშნა ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსმა კახა ცერცვაძემ.

დასუფთავების აქცია ბორჯომის პლატოს ტერიტორიაზე

ბორჯომის პლატო ტურისტულად დატვირთული ტერიტორიაა. აქციაში მონაწილეობა ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსთან კახა ცერცვაძესთან ერთად, საზოგადოებისთვის ცნობილმა სახეებმა - მსახიობებმა, სპორტსმენებმა, სამოქალაქო აქტივისტებმა და ჟურნალისტებმა მიიღეს. ღონისძიება მიზნად ისახავდა გარემოს შენარჩუნებისა და გაუმჯობესებისთვის ბრძოლაში საზოგადოების აქტიურ ჩართვას.

ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინიციატივით, ბორჯომში, სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე დასუფთავების აქცია გაიმართა

„ტურისტული სეზონი აქტიურ ფაზაშია, რასაც ემატება მაღალი ტემპერატურა. მნიშვნელოვანია საზოგადოების პასუხისმგებლობა, საპიკნიკე და საკემპინგო ადგილების მოწყობისას. ნებისმიერმა დაუდევრობამ შესაძლოა ტყის ხანძრები გამოიწვიოს. საზოგადოებისთვის ცნობილმა სახეებმა, კიდევ ერთხელ მოუწოდეს მოსახლეობას გამოიჩინონ სიფრთხილე ტყეში გადაადგილებისას და არ დატოვონ ნარჩენები ბუნებაში“, - აღნიშნა ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსმა კახა ცერცვაძემ.

მტირალას ეროვნული პარკი

ბათუმიდან 30 კმ-ში, მტირალას ეროვნულ პარკში შეგიძლიათ იმოგზაუროთ. მისი უნიკალური და განსაკუთრებული ბუნება საერთაშორისოდ არის აღიარებული. მტირალას ეროვნული პარკი ყოველთვის იქცევა ვიზიტორთა და ბუნების დამცველთა ყურადღებას.

 მტირალას ეროვნული პარკი საქართველოში ყველაზე ნალექიან ადგილად ითვლება, მისი სახელწოდებაც სწორედ ამ მიზეზითაა განპირობებული.

 ქობულეთს, ხელვაჩაურსა და ქედის მუნიციპალიტეტებს შორის მოქცეულ პარკის ტერიტორიაზე, შეგიძლიათ ისიამოვნოთ ერთ და ორდღიანი საფეხმავლო მარშრუტებით.

 სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში კი კოცონთან პიკნიკის მოწყობის არაჩვეულებრივი შესაძლებლობა გექნებათ.

 იმისათვის რომ მოგზაურობა კიდევ უფრო დაუვიწყარი და მრავალფეროვანი გახადოთ, თავი შეგიძლიათ ისარგებლოთ „თოკების პარკის“ და ზიპ-ლაინის ექსტრემალური ატრაქციებით.

 ტყით და ბუჩქნარით დაფარული პარკის ტერიტორია გამოირჩევა მდიდარი მცენარეული საფარით, აქ თავმოყრილია იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი მცენარეები. პარკის უდავო მარგალიტად შეიძლება ჩაითვალოს მცენარე ეპიგეა, რომელიც მსოფლიოში მხოლოდ საქართველოსა და თურქეთში გვხვდება.

 მდიდარია პარკის ცხოველთა სამყაროც, აქ შეხვდებით საქართველოს წითელ წიგნში შეყვანილ მრავალ ცხოველს, ფრინველს თუ რეპტილიას.

თუ აჭარაში ისვენებთ, აუცილებლად ენჯიეთ მტირალას ეროვნულ პარკს, ისიამოვნეთ მრავალფეროვანი სერვისებით, გაატარეთ დრო სასიამოვნოდ, გაეცანით აჭარულ კულტურას და ტრადიციებს და დაიმუხტეთ დადებითი ენერჯიებით.

ჩხრიალა, საოცრად ცივი მდინარეები, ხავსმოდებული უბარმაზარი ქვის ლოდები, ხავსშივე გაქვავებული, თვალუნვდენელი ხეები, წელამდე ამოზრდილი გვიმრის ბუჩქები, გარშემო ყოვლისმომცველი სიმწვანე და ტენიანობა - მტირალას ეროვნული პარკი დაუვიწყარ და ემოციებით სავსე მოგზაურობას გპირდებათ.

თუ ოდესმე გიოცნებიათ ჯუნგლებში ხეიალზე, მტირალას ეროვნულ პარკში ამ ოცნების ასრულება თითქმის შესაძლებელია.

წლის ნებისმიერ დროს, მტირალას ეროვნულ პარკში შესაძლებლობა გაქვთ, ისიამოვნოთ:

- სალაშქრო ტურებით;
- საცხენოსნო ტურებით;
- ეკოსაგანმანათლებლო ტურებით;
- ზიპ-ლაინით;
- თოკების პარკით;

პარკში 2 ტურისტული მარშრუტი ფუნქციონირებს:

- ნაბლნარის ბილიკი - 7 კმ სიგრძის მარტივი, საფეხმავლო;
- ციფნყაროს ბილიკი - 15 კმ სიგრძის საშუალო სირთულის, საფეხმავლო და საცხენოსნო;

ღამის გათევა შესაძლებელია სპეციალურად მოწყობილ საკარვე ადგილებში ან პარკში არსებულ ეკოტურისტულ კოტეჯში, რომელიც 8 ადამიანის განთავსების საშუალებას იძლევა

ველური ბუნების წიაღში ხეიალი, ექსტრემალური ატრაქციები: ზიპ-ლაინი და „თოკების პარკი“ - მტირალას ეროვნული პარკი დაუვიწყარი მოგონებების შექმნის ადგილია

საშემოდგომო თავთავიანების თესვისათვის ნიადაგის მომზადება

სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში მარცვლოვანი კულტურების წარმოება მეტად მნიშვნელოვანია. მასზე დამოკიდებული, როგორც მემცენარეობის, ისე მეცხოველეობის მიმართულების განვითარება. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ხორბლის კულტურა, რომელიც მსოფლიოში ნათესი ფართობებით პირველ ადგილზეა და ადამიანისათვის შეუცვლელი საკვებია. ძირითადი მარცვლოვანი კულტურები - ხორბალი, ქერი, ტრიტიკალე, შვრია და ჭვავი ხასიათდებიან ზრდა-განვითარების ორი პერიოდით: საშემოდგომო და საგაზაფხულო. მცენარეთა განვითარების თავისებურება მკვეთრად ვლინდება მოსავლიანობაში. მათი სავეგეტაციო პერიოდი მნიშვნელოვნად განსხვავებულია. საშემოდგომო ხორბლის სავეგეტაციო პერიოდი მერყეობს 250-დან 258 დღემდე, საგაზაფხულოსი 145-დღიდან 155 დღემდე. მწვანე რეკოლუციის განვითარებამ აუცილებელი გახდა ისეთი ფორმების შექმნა, რომლებიც ადვილად შეძლებენ ყველა პირობებში განვითარებას და მათ ფაკულტატიური, ან შუალედური თვისებები ექნებათ.

საჭიროა, მკაცრად იყოს დაცული მარცვლოვანი კულტურების მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიური პროცესები.

ნიადაგის დამუშავება უნდა დაიწყოს მოსავლის აღებისთანავე. ჩვენთან უსწორმასწორო ნიადაგის გამო კომბინით აღება ხდება 15-20 სმ სიმაღლეზე, რაც თანამედროვე მოთხოვნებით დაუშვებელია. აღება უნდა მოხდეს 5 სმ სიმაღლეზე. აღების შემდეგ, უნდა ჩატარდეს ნიადაგის აჩეჩვა 7-12 სმ სიღრმეზე. ეს არის საუკეთესო ღონისძიება აღების შემდგომ ნიადაგში ტენიანობის შესანარჩუნებლად და სარეველების გამოსატყუებლად. ეს კიდევ უფრო ეფექტურია თუ აღება ხდება ისეთი კომბინით, რომელიც ჩალას აქუცმაცებს. სამუხაროდ, ჩვენთან ეს ტექნოლოგია არ გამოიყენება. მაინც განვმარტავთ რა მნიშვნელობა აქვს ამ ოპერაციას: მეცნიერების მიერ დადგენილია, რომ ხორბლის ჩალის და მარცვლის შეფარდება 4:1, 3:1 ან უკეთეს შემთხვევაში 2,5:1-თან არის. ეს ნიშნავს რომ მარცვლი ერთი წილია, ხოლო ნამჭა 3-4 მეტ ორგანულ მასას შეიცავს. გამოტანილი ნამჭა მთლიანად აღარბიებს ნიადაგს, ჩაკუნული ნამჭა კი უკან უბრუნებს ნიადაგს საკვებს. ეს მომგებიანია ფერმერისთვის, რადგან ნიადაგი ინარჩუნებს ნაყოფიერებას და მომდევნო კულტურას ნაკლები სასუქები სჭირდება. ამით ეკონომიასაც ვაკეთებთ და ეკოლოგიურ პირობებსაც ვიცავთ.

საშემოდგომო თესვისთვის ნიადაგი უნდა მოიხნას, ზონების მიხედვით, 20 აგვისტოდან 10 სექტემბრამდე. ნიადაგი უნდა იყოს მომწიფებული, 50-60% ტენიანობის დროს. ამ დრომდე, დროული აჩეჩვის გამო, ყველა სარეველას თესლი იწყებს გაღივებას და აღმოცენებას. ხვნის წინ უნდა შეფასდეს ნაკვეთი. თუ 1მ²-ზე, ამწვანებული სარეველების რაოდენობა 70-120-მდეა, სასურველია შევიტანოთ ტოტალური ჰერბიციდი. ეს კი თავიდან აგვაცილებს ნათესში გამოიყენოთ მაღალი კონცენტრაციის ჰერბიციდი, რაც მოსავლიანობას 20%-ით გაზრდის. საშემოდგომო თესვამდე ხნული მოითხოვს 40-45 დღით მოსვენებას. გვალვის შემთხვევაში, შეიძლება ჩატარდეს აოშვა. ამ პერიოდში სასურველია შევიტანოთ ნაკელი, მხოლოდ გადამწვარი სახით. მინერალური სასუქების შეტანა თესვამდე სასურველი არ არის.

საშემოდგომო კულტურები, განსაკუთრებით ხორბალი, მოთხოვნიებს უყენებს წინამორბედი კულტურებისგან გათავისუფლებულ მიწოდოს. ეს მოთხოვნილება, უპირველეს ყოვლისა იმაში მდგომარეობს, რომ წინამორბედი უნდა იყოს მოკლე ვეგეტაციის, ე.ი. საადრეო. აქ მთავარია რომ საადრეო წინამორბედის შემდეგ, საშემოდგომო ხორბლის თესვამდე, საკმარისი დრო რჩება იმისათვის, რომ ნიადაგი ნორმალურად მომზადდეს ხორბლის დასათესად

და თესვა ჩატარდეს ოპტიმალურ ვადაში, რაც მნიშვნელოვან წილად განაპირობებს მაღალი მოსავლის მიღებას.

საშემოდგომო ხორბლის კარგი წინამორბედეტია სათონი კულტურები (სიმინდი მწვანე საკვებად, აგრეთვე მოკლე სავეგეტაციო პერიოდის მქონე სიმინდის ჰიბრიდები სამარცვლედ, კარტოფილი, ჭარხალი), მრავალწლოვანი ბალახების კორდი, მოთესილი ანუელი (ერთწლიანი პარკოსანი კულტურები) და შუალედური კულტურები. წინამორბედის რანგში ყურადღებას იმსახურებს ხორბლის ნაწვერალიც და მისი ორ წელიწადს ზედიზედ თესვა სავსებით დასაშვებად უნდა ჩაითვალოს (სასაქონლო მარცვლის წარმოების შემთხვევაში).

ნიადაგის უნდა დამუშავდეს წინამორბედი კულტურის თვისებებისა და ეროზიისაგან ნიადაგის დაცვის ღონისძიებების გათვალისწინებით.

ნასიმინდარი მინდორი მოხვამდე უნდა დამუშავდეს მძიმე დისკობიანი ფარცხით ჯვარედინად და მოიხნას 22-25 სმ სიღრმეზე, ხოლო ნაკარტოფილარი და ნაჭარხლარი, თუ იგი ფხვიერ მდგომარეობაშია და სუფთაა სარეველებისაგან, უნდა მოიხნას - 12-14 სმ-ზე ან დამუშავდეს მინიმალური დამუშავების წესით - აიჩეჩოს მძიმე დისკობიანი ფარცხით 8-10 სმ-ზე.

სარწყავებში ნაიონჯარი კორდი იხვება არაუგვიანეს აგვისტოს პირველი დეკადისა, ხოლო ურწყავებში, სადაც ძირითადად გვხვდება ესპარცეტის კორდი, მწვანე მასის პირველი გათიბვისთანავე. ამ დროს მოხვან საჭიროა, რადგან საშემოდგომო თესვამდე ხნულმა მოასწროს „დაჯდომა“ და რაც მთავარია, მაღალი ტემპერატურის ზეგავლენით ნორმალურად ჩატარდეს ნიადაგში ჩახნული ორგანული მასის მინერალიზაცია. ორივე შემთხვევაში, კორდის ხვნა უნდა ჩატარდეს 25-27 სმ სიღრმეზე.

ერთწლიანი პარკოსანი კულტურები და ხორბალი შუა ზაფხულში ათავისუფლებენ მიწოდოს, რაც საშუალებას იძლევა საშემოდგომო თესვამდე ნიადაგი დამუშავდეს ნახევრად ანუელად, ნიადაგი მოიხნას მოსავლის აღებისთანავე და ხორბლის თესვამდე ხნული დამუშავდეს თათებიანი კულტივატორით რამოდენიმეჯერ, დასარეველიანების შესაბამისად.

ნასიმინდარი და ნაბალახარი ხნულის თესვი-წინა დამუშავება ტარდება მხოლოდ დისკობიანი იარაღით. ამ შემთხვევაში თათებიანი კულტივატორის გამოყენება ყოველად დაუშვებელია, რადგან მას ნიადაგის ზედაპირზე ამოაქვს ჯერ კიდევ დაუშლელი ბელტები და მცენარეული ანარჩენები, რაც ხელს უშლის თესვის მაღალხარისხიანად ჩატარებას.

ფერდობებზე წყლისმიერი ეროზიის შემცირების მიზნით, ნიადაგის მოხვნა, თესვისწინა დამუშავება, თესვა და ნათესის მოვლის ღონისძიებები უნდა ჩატარდეს

ფერდობის გარდვიარდმო მიმართულებით. 3-60 დახრილობის ფერდობებზე, კარგ შედეგს იძლევა ყოველი 2-3 წლის შემდეგ ღრმად (30-32 სმ) ხვნა, ან ყოველ 10-15 მეტრის შემდეგ 3-5 მეტრის სიგანის ზოლის ღრმად გაფხვიერება.

მოხენიდან 40 დღის შემდეგ, სასურველია ნიადაგი მოსწორდეს. თესვის წინ ხდება მძიმე საჩეხებით კულტივაცია 12-15 სმ სიღრმეზე. აუცილებელია კულტივაციის შემდგომ მოხდეს ნიადაგის მოტკეპნა. ეს პროცესი მოსავლიანობას გაზრდის 10-15%-ით. თესვა უნდა ჩატარდეს მეორე დღესვე, სასუქებთან ერთად. თესვის დამთავრებისთანავე ხდება ნათესის მოტკეპნა. თესვის წინა მოტკეპნა საშუალებას იძლევა დაითესოს თანაბარ სიღრმეზე, თესვის შემდგომი მოტკეპნით მივიღებთ თანაბარ აღმონაცენს. ორივე ერთად მოსავლიანობას ზრდის 20-30%-ით. ამ პროცესების განხორციელების აუცილებლობა დამტკიცებულია მრავალი მეცნიერის მიერ. ამიტომ ნამყვან ქვეყნებში გამოიყენება თანამედროვე ტექნოლოგია, როგორიცაა მინიმალური დამუშავება. ამ ტექნოლოგიით ხდება რამოდენიმე ოპერაციის ერთდროული განხორციელება. კახეთში ამ მეთოდს წარმატებით იყენებს რამდენიმე ფერმერი.

საშემოდგომო თესვის დროს გასათვალისწინებელია სასუქების შერჩევაც. შერჩევა უნდა მოხდეს ნიადაგის ანალიზის მიხედვით. მრავალი ფერმერი უარყოფს ან ვერ ახერხებს ანალიზის გაკეთებას. ანალიზის შემდგომ განსაზღვრული დოზები გაცილებით მეტ ეკონომიას მოგვცემთ, ვიდრე ზეპირად შეტანილი სასუქის დოზები. უმჯობესია, თესვის დროს გამოვიყენოთ კომპლექსური სასუქები. შემოდგომამდე უკეთესია აზოტის ნაკლები შემცველობის და ფოსფორის მაღალი შემცველობის მქონე სასუქის გამოყენება.

სარწყავ პირობებში, საშემოდგომო ნათესისთვის გადაამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ნათესის მორწყვას. იგი უზრუნველყოფს ნათესის გადარჩენას ზამთარში, ძლიერ ზრდა-განვითარებას და სასურველ ბარტყობას.

მაღალი მოსავლის მისაღებად განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ჯიშის შერჩევას. ნიადაგური და კლიმატური პირობები მთლიანად განსაზღვრავს ჯიშის მოსავლიანობის მიღების შესაძლებლობას. მაღალმოსავლიანი ჯიშები მოითხოვენ მაღალ აგროფონს. თუ ფერმერს არ შეუძლია გაითვალისწინოს ზემოთ აღწერილი საშუალებები, მაშინ ჯობს შეარჩიოს შედარებით დაბალმოსავლიანი ჯიშები. ასეთ შემთხვევაში, პირობების გათვალისწინებით, შეიძლება ჯიშის მაქსიმალური პოტენციალი მივიღოთ უფრო მაღალი მოსავალი.

ფერმერების მიერ ყველა ამ პირობის გათვალისწინება და შესრულება საშუალებას მოგვცემს მივიღოთ, ჯიშის პოტენციალიდან გამომდინარე, გარანტირებული მაღალი მოსავალი.

სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრები HORECA სექტორის წარმომადგენლებთან გაიმართა

სურსათის ეროვნული სააგენტო HoReCa სექტორის (სასტუმროები და კვების ობიექტები) წარმომადგენლებისთვის საინფორმაციო შეხვედრებს მართავს. შეხვედრების მიზანია, ბიზნესსექტორს მიაწოდონ ინფორმაცია სურსათის უვნებლობის სფეროში არსებული სიახლეების, საკანონმდებლო მოთხოვნებისა და ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით (DCFTA) ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების საკითხებზე.

HoReCa სექტორის წარმომადგენლები, სამუშაო შეხვედრების ფარგლებში, განიხილავენ შემდეგ თემებს: სურსათის უვნებლობის პრინციპები საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში; სურსათის უვნებლობის საფრთხეები; სურსათის უვნებლობის მართვა - საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) სისტემა; ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის

შესახებ შეთანხმება (DCFTA) და საკანონმდებლო დაახლოება სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ სფეროებში.

საინფორმაციო შეხვედრები ტარდება საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში, მათ შორის, კახეთში, მცხეთა-მთიანეთში, სამცხე-ჯავახეთში, სამეგრელო-ზემო სვანეთში, გურიასა და აჭარაში. ბიზნესსექტორის წარმომადგენლებთან ერთად, შეხვედრებში სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამმართველოების თანამშრომლები მონაწილეობენ.

გასულ წელს, საინფორმაციო შეხვედრების პირველ ეტაპზე, სურსათის ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტებმა ხორცისა და ხორცპროდუქტების ასობით მწარმოებელი გადაამზადეს.

სურსათის ეროვნული სააგენტო საინფორმაციო შეხვედრებს ENPARD IV-ის პროექტის ფარგლებში, ჩეხეთის განვითარების სააგენტოსა და შვედეთის სახელმწიფოს მხარდაჭერით მართავს.

სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრები HORECA სექტორის წარმომადგენლებთან გაიმართა

სურსათის ეროვნული სააგენტო, სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრებს მართავს. შეხვედრების მიზანია, ბიზნესსექტორს მიაწოდონ ინფორმაცია სურსათის უვნებლობის სფეროში არსებული სიახლეების, საკანონმდებლო მოთხოვნებისა და ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით (DCFTA) ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების საკითხებზე.

მიმდინარე წელს, მთელი საქართველოს მასშტაბით, საცალო და საბითუმო სარეალიზაციო ობიექტებში აღებული და აკრედიტებულ ლაბორატორიაში გამოკვლეულია სურსათის 56 ნიმუში, მათ შორის, სუნელ-სანელებლები, კეტჩუბი, სოუსები, კვერცხი და სხვა.

კვლევის შედეგად, სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრების ფარგლებში, განიხილავენ შემდეგ თემებს: სურსათის უვნებლობის პრინციპები საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში; სურსათის უვნებლობის საფრთხეები; სურსათის უვნებლობის მართვა - საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) სისტემა; ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის

ბოლომდე კიდევ 60-მდე ნიმუშის აღება დაგეგმილია. სურსათის ეროვნული სააგენტო ბაზარზე განთავსებული სურსათის სხვადასხვა მაჩვენებელზე კვლევას რეგულარულად ახორციელებს და შედეგების შესახებ საზოგადოებას ინფორმაციას ოპერატიულად აწვდის.

სურსათის უვნებლობის საკითხებზე საინფორმაციო შეხვედრების ფარგლებში, განიხილავენ შემდეგ თემებს: სურსათის უვნებლობის პრინციპები საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში; სურსათის უვნებლობის საფრთხეები; სურსათის უვნებლობის მართვა - საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) სისტემა; ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის

მიმდინარე წელს კასტილიისა და ავროიიკაბის ფალსიფიკაციის ფაქტები არ გამოვლინდა

სურსათის ეროვნული სააგენტო აგრძელებს პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სარეალიზაციო ობიექტების შემოწმებას მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

2024 წელს ქვეპროგრამის „მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა“ ფარგლებში, შიდა ქართლის, ქვემო ქართლის, გურიის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, სამცხე-ჯავახეთის, იმერეთის, რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთის, კახეთის,

მცხეთა-მთიანეთის რეგიონებში, აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკასა და ქ. თბილისში აღებულია 345 ნიმუში, მათ შორის, პესტიციდის 313 და აგროქიმიკატის 32 ნიმუში. ლაბორატორიული კვლევის შედეგად დარღვევა არცერთ ნიმუშში არ გამოვლინდა.

წლიური პროგრამის ფარგლებში, განხორციელდა 380 სახელმწიფო კონტროლი, მათ შორის 310 გეგმური ინსპექტირება, 35 გეგმური ინსპექტირების

გადამოწმება, 15 დოკუმენტური შემოწმება, ნიმუშები აღებულია 188 სარეალიზაციო ობიექტიდან.

გამოვლინდა შემდეგი შეუსაბამობები: საქმიანობა ეკონომიკურ საქმიანობათა რეესტრში რეგისტრაციისა და აღიარების გარეშე, მარკირების წესისა და შეფუთვა-დაფასების წესის დარღვევა, ვადა-გასული და არარეგისტრირებული პრეპარატის რეალიზაცია და უფლებამოსილი პირის მიერ გაცემული რეკომენდაციების შეუსრულებლობა.

სულ დაჯარიმდა 91 სარეალიზაციო ობიექტი.

მიმდინარე წელს, სურსათის ეროვნული სააგენტო პესტიციდისა და აგროქიმიკატის 500 ნიმუშის აღებას გეგმავს.

არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადა-გასული, გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული აგროქიმიკატი ან პესტიციდი სერიოზული ზიანის მომტანია როგორც სოფლის მეურნეობისათვის, ასევე ადამიანისა და გარემოსათვის. ხარისხიანი და უვნებელი მოსავლის მისაღებად მნიშვნელოვანია არარეგისტრირებული რეალიზაციის ფაქტების აღკვეთა, მცენარეთა დაცვის საშუალებების ბაზარზე განთავსებისა და რეალიზაციის პირობების რეგულირება, სანიტარიული ნორმები და შენახვის პირობები, რასაც სურსათის ეროვნული სააგენტოს მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტი მიზნობრივი პროგრამის ფარგლებში ყოველწლიურად ახორციელებს.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ინსპექტორებმა მიმდინარე წლის აპრილი-ივნისის პერიოდში, მონიტორინგის პროგრამის ფარგლებში, სხვადასხვა მაჩვენებელზე საკვლევად, სურსათისა და სასმელი წყლის 1600-ზე მეტი ნიმუში/სინჯი აიღეს და აკრედიტებულ ლაბორატორიაში გაგზავნეს.

კვლევის შედეგად, დარღვევა 168 ნიმუშში აღმოჩნდა, რაც საერთო მაჩვენებლის მხოლოდ 10%-ია. გამოვლინდა შეუსაბამობებზე გატარდა

კანონით განსაზღვრული ღონისძიებები - ბიზნესოპერატორები დაჯარიმდნენ ან/და დაევალებათ სურსათის რეალიზაციის ალკვება, ბაზრიდან გამოთხოვა, დასაწყობება და მიღებული ზომების შესახებ სააგენტოს ინფორმირება.

წელი რძის 63 ნიმუშიდან ბრუველოზი გამოვლინდა 3 შემთხვევაში; რძისა და რძის ნაწარმის 90-ზე მეტი ნიმუშიდან მცენარეული ცხიმის შემცველობა ყველის სამ ნიმუშში აღმოჩნდა.

ლაბორატორიული კვლევის შედეგად გამოვლინდა ალერგენების შესახებ, ეტიკეტზე ინფორმაციის არასრულყოფილად დატანისთვის ალკოჰოლური სასმელების ორი მწარმოებელი დაჯარიმდა.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ დარღვევები არ დაფიქსირდა ტყვიანზე, GMO-ზე, ტრანსცხიმებზე, კალციუმის შემცველობაზე, ჰისტამინზე, ლისტერიასა და პესტიციდების ნარჩენებზე სურსათის კვლევისას, აგრეთვე, სახეობრივი კვლევისას არ გამოვლინდა ვირისა და ცხენის ხორცი.

მიმდინარე წელს უკვე აღებულია სურსათისა და სასმელი წყლის 3000 ნიმუში/სინჯი, წლის ბოლომდე 6000-ზე მეტი ნიმუშის/სინჯის აღება დაგეგმილი.

სურსათის ეროვნული სააგენტო შავიზღვისპირა კურორტებზე საზოგადოებრივი კვების ობიექტებს ამოწმებს

საკურორტო ზონებში, ადგილობრივი მოსახლეობისა და დამსვენებლების ჯანმრთელობისა და უფლებების დაცვის მიზნით, საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კონტროლი აქტიურად მიმდინარეობს.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ინსპექტორები, როტაციის პრინციპით, ტურისტებით დატვირთულ რეგიონებში - გურიასა და აჭარაში - ურეკში, შუკვეთილში, ბათუმში, ქობულეთში, გონიოში, კვარიათში, სარფსა და მალაღმთიან აჭარაში კაფე-ბარებს, რესტორნებს, სასტუმროების კვების ბლოკებს, საცხოვრებელსა და სწრაფი კვების ობიექტებს ამოწმებენ.

სახელმწიფო კონტროლი უკვე განხორციელდა 150-მდე ბიზნესოპერატორთან.

ინსპექტირების შედეგად, კრიტიკული შეუსაბამობები გამოვლინდა 10 ობიექტში, რის გამოც გატარდა კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებები - ბიზნესოპერატორები დაჯარიმდნენ და შეუჩერდათ საწარმოო პროცესი შეუსაბამობების აღმოფხვრამდე.

შემოწმების დროს განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა სურსათის ვადებს, ეტიკეტირებას, შენახვისა და რეალიზაციის პირობებს, სანიტარიულ-ჰიგიენურ ნორმებს, მიკვლევადობას.

სურსათის ეროვნული სააგენტო, სურსათის უვნებლობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით, ბიზნესსექტორის ინფორმირებისა და საწარმოო პრაქტიკის გაუმჯობესების მიზნით, მუდმივად გასცემს რეკომენდაციებს, ხდება დაინტერესებულ მხარეებს და უახლეს ინფორმაციას აწვდის მათ.

შედეგად, საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში, წინა წლებთან შედარებით, მდგომარეობა მკვეთრად არის გაუმჯობესებული, რასაც მოწმობს მომხმარებელთა გამოკითხვა და სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ ჩატარებული ყოველწლიური სახელმწიფო კონტროლის შედეგები.

სურსათის ეროვნული სააგენტო საზოგადოებრივი კვების ობიექტების კონტროლს ტურისტულ სეზონზე როტაციის პრინციპით 2018 წლიდან ახორციელებს.

ავვისტოდან აშშ-ში ძაღლების გაყვანასთან დაკავშირებით ახალი წესები ამოქმედდა

2024 წლის 1 ავგისტოდან, აშშ-ში ძაღლების გაყვანასთან დაკავშირებით, ახალი წესები ამოქმედდა.

ამერიკის დაავადებათა კონტროლისა და პრევენციის ცენტრის (CDC) მიერ, ცოფის გავრცელების რისკის თავიდან აცილების მიზნით, პერიოდულად იცვლება ძაღლების გაყვანის მოქმედი რეგულაციები.

ახალი წესების თანახმად, სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ გაცემულ ვეტერინარულ სერტიფიკატთან ერთად, სავალდებულო ხდება ამერიკის დაავადებათა კონტროლისა და პრევენციის ცენტრის (CDC) მიერ შემუშავებული სპეციალური სასერტიფიკატო ფორმის შევსება.

აღნიშნული სერტიფიკატის ფორმას ავსებს სახელმწიფო ვეტერინარი, რაც დამოწმებული უნდა იყოს ხელმოწერითა და სურსათის ეროვნული სააგენტოს ბეჭდით. CDC-ის სერტიფიკატისთვის სავალდებულო ინფორმაცია მოიცავს:

მფლობელის ან ძაღლის გადამყვანის, ასევე მიმღების სახელს, გვარს, მისამართს, ტელეფონის ნომერსა და ელფოსტას;

ცხოველის სახელს, ჯიშს, ქეცს, ფერს ან/და რაიმე დამახასიათებელ ნიშანს; დაბადების თარიღს; ISO-ს შესაბამისი მიკროჩიპის ნომერს და მიკროჩიპის იმპლანტაციის თარიღს;

ინფორმაციას ცოფის საწინააღმდეგო ვაქცინის

შესახებ (ვაქცინის დასახელება, მწარმოებელი, ლოტის (სერიის) ნომერი და ვარგისიანობის ვადა, ვაქცინაციის თარიღი, მომდევნო ვაქცინაციის თარიღი);

სახელმწიფო ვეტერინარის მიერ ელექტრონული ხელმოწერით ან სველი ბეჭდით დამოწმებულ ცოფის სეროლოგიური კვლევის შედეგებს (სეროლოგიური კვლევა უნდა ჩატარდეს ცოფის ვაქცინაციიდან 30 დღის შემდეგ, ცხოველის გაყვანა საზღვარზე შესაძლებელია ლაბორატორიული დასკვნის მიღებიდან 45 დღის შემდეგ), რომელიც ჩატარდა CDC-ის მიერ აღიარებულ ლაბორატორიაში;

ვეტერინარის მიერ ძაღლის ფიზიკური დათვალიერების შესახებ აქტის შევსებასა და ხელმოწერილ დასტურს.

ზემოაღნიშნული პირობების შეუსრულებლობა შესაძლოა გახდეს ძაღლის უკან გამოწვევის ან აშშ-ში შესვლაზე უარის თქმის საფუძველი (მფლობელის ან იმპორტიორის ხარჯზე).

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

ტერიტორიული სიმცირის მიუხედავად, საქართველო გამორჩეულია ბიომრავალფეროვნებით. ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე ფართოდაა წარმოდგენილი ფრინველების როგორც ენდემური, ისე სხვადასხვა ქვეყნისთვის დამახასიათებელი სახეობები. გაგაცნობთ საქართველოს ფლორისა და ფაუნის 4 წარმომადგენელს

ყვითელთავა ნარჩიტა

ყვითელთავა ნარჩიტა (Regulus regulus) - იგივე ლაბუაჩიტი, საქართველოში გავრცელებულ ფრინველებს შორის ყველაზე მცირე ზომისაა; ის 2 გრამზე ნაკლებს იწონის. ზომის შესაბამისად, ნარჩიტა ერთ-ერთი

ყველაზე რთულად შესამჩნევი ფრინველია. ნარჩიტა წინვოგან ხეებში ბინადრობს. მისი მეტაბოლიზმიდან გამომდინარე, სულ უნდა იკვებოს. ნარჩიტას თავზე ყვითელი ზოლი აქვს.

ჭინჭრაქა

ჭინჭრაქა, იგივე ლობემძვრალა (Troglodytes troglodytes) საქართველოს მობინადრე, მწერიჭამია ფრინველია. ზომით, საქართველოში გავრცელებულ ფრინველებს შორის, მხოლოდ ნარჩიტას ალემატება, მაგრამ გამოირჩევა ძლიერი

ხმით. ლობემძვრალა ერთადერთი სახეობაა ჭინჭრაქასებრნი ფრინველებიდან, რომელიც ევრაზიასა და აფრიკის ნაწილში ბინადრობს. მითოლოგიის თანახმად, სწორედ ჭინჭრაქაა ფრინველების მეფე და არა არწივი, ზოგი წყაროს თანახმად, ტიტულს ნარჩიტასთან იყოფს.

საქართველო ასევე მდიდარია მცენარეებით, რომლის გავრცელების თავისებურებასა და მრავალფეროვნებას განაპირობებს ეკოლოგიური პირობები, ჰავისა და რელიეფის ნაირგვარობა, გეოლოგიური აგებულება, გეოგრაფიული მდებარეობა და სხვა. საქართველოში მრავლადაა როგორც ენდემური და რელიქტური, ასევე ადვენტური სახეობის ბუნებრივი და კულტურული მცენარეები. საქართველოს მცენარეული საფარის 380-მდე სახეობა ენდემური წარმომობისაა, ამასთან, ზოგიერთი მათგანი რელიქტურ მცენარეებსაც მიეკუთვნება

სირსელი

სირსელი (ჭნავი) Sorbus caucasigena - ფოთლომცვივანი ხე, სიმაღლე 5-20 მ-მდეა, ვარჯი ფართო, ღერო - ძლიერი, რუხი ქერქით დაფარული; ფოთლები კენტფრთისებური, ელიფსურ-ლანცეტა ფორმის, 7-19 ფოთოლაკად შეკრებილი, ზედა მხარეზე შიშველი, მუქი მწვანე, ქვედა მხარეზე - მკრთალი ფერის, ოდნავ შებუსუსი; ფოთოლაკი ბასრი ხერხებილია; ყვავილედი - ფარისებური.

მრავალყვავილიანი, ძირითადად შიშველი, ზოგჯერ ოდნავ შებუსუსი; ნაყოფი - კაშკაპა წითელი ფერის ან მოყვითალო, სფეროსებური ან კვერცხისებურ-მსლისებური. საქართველოში ყველა მაღალმთიან რაიონშია გავრცელებული. ნაყოფი გამოიყენება საკვებად. დეკორატიულია; გამოიყენება ბაღებსა და პარკებში.

ვერხვი მთრთოლაკი

ვერხვი მთრთოლაკი (ჩველებრივი Populus tremula) - ფოთლომცვივანი ხე, სიმაღლე - 25-35 მ, ვარჯი - ცილინდრული ფორმის, ფოთოლი - გრძელი, ბრტყელყუნწიანი, მწვანე ფერის, მომრგვალო, კიდეებზე დაკბილული; ნაყოფი წვრილი,

კოლოფისებური ფორმის, მცირე ზომის თესლით; მერქანი - რბილი და მსუბუქი, გამოიყენება ქაღალდის წარმოებაში. გავრცელებულია საქართველოში ყველგან, ძირითადად სოჭნარ, ფიჭვნარ და წიფლნარ ტყეებში.

